

ОРОМГОҲЛАР МАВСУМГА ТАЙЁРМИ?

Кўрилган чоралар натижасида бугунга келиб, аксарият болалар оромгоҳлари, хусусан, уларнинг ётоқхона, дам олиш, ошхона, кутубхона бинолари, чўмилиш ҳавзалари, спорт майдончалари мавсумга тайёрлаб қўйилди. Шунингдек, оромгоҳларда турли йўналишларда тўғарақлар фаолияти ва спорт машғулотлари учун зарур шароитлар ташкил этилди.

3 бет

КОТИЛЛИККА ЕТАКЛАГАН ФИРИБГАРЛИК

Вақтини топиб, тиббиёт академиясининг Фарғона филиалига йўл олган Маҳмуд филиалнинг ҳисобхонаси ходимларига ўзини Давлат тест маркази ходими деб таништирди ва Ф.Солиҳовнинг қизи қўшимча қабул қилинган талабалар сафида бўлиши мумкинлигини айтиб, унинг номига 6 млн. 700 минг сумлик контракт тўлови учун шартнома олишга муваффақ бўлди.

8 бет

Mustaqillik huquq demakdir

Ўзбекистон

ЎЗБЕКИСТОН
РЕСПУБЛИКАСИ БОШ
ПРОКУРАТУРАСИНИНГ
НАШРИ

1997-йил 27-avgustdan chiqa boshlagan

www.huquq-gazeta.uz

2015-йил 28-may, №21 (958)

Долзарб масалалар муҳокама қилинди

Жорий йилнинг 18-22 май кунлари Тошкент шаҳрида жиний даромадларни легаллаштириш ва терроризмни молиялаштиришга қарши курашиш бўйича Евроосиё гуруҳининг 22-ялпи мажлиси бўлиб ўтди.

Жиний даромадларни легаллаштириш ва терроризмни молиялаштиришга қарши курашиш бўйича Евроосиё гуруҳи (ЕОГ) ФАТФ (FATF) туридаги минтақавий гуруҳдир. ЕОГ таркибига 9 та давлат киради, 14 та давлатга ва 18 та халқаро ҳамда минтақавий ташкилотга кузатувчи мақоми берилган.

ЕОГнинг фаолияти унга аъзо бўлган минтақа давлатларида ФАТФ стандартлари асосида жиний даромадларни легаллаштириш ва терроризмни молиялаштиришга қарши курашиш бўйича халқаро тизим ва ҳуқуқий асосларни яратишга қаратилган.

ЕОГнинг ушбу ялпи мажлисида гуруҳга аъзо давлатлар — Беларусь, Ҳиндистон, Хитой, Қозоғистон, Қирғизистон, Россия Федерацияси, Тожикистон, Туркменистон ва Ўзбекистон ҳамда кузатувчи мақомидаги давлатлар ва ташкилотларнинг делегациялари иштирок этдилар.

Тадбирда пул маблағларини легаллаштиришга қарши курашиш бўйича молиявий чоралар ишлаб чиқувчи гуруҳ (ФАТФ), МДХнинг аксилтеррор маркази, ШХТнинг минтақавий аксилтеррор тузилмаси, ЕХХТ, шунингдек, АҚШ, Италия, Франция, Польша ва Черногория давлатларининг экспертлари иштирок этдилар.

Ялпи мажлис бошланишидан олдин ЕОГнинг техник ҳамкорлик, терроризмни молиялаштиришга қарши курашиш бўйича хавф ва назорат, типология, ҳуқуқий масалалар ва баҳолаш бўйича ишчи гуруҳларининг мажлислари бўлиб ўтди. Ишчи гуруҳларининг мажлисларида жиний даро-

мадларни легаллаштириш ва терроризмни молиялаштиришга қарши курашиш соҳасида янги стандартларни татиб этиш, мазкур йўналишдаги ишларнинг жорий аҳволи, шунингдек, келгусидаги ҳамкорликнинг муҳим омиллари каби долзарб масалалар муҳокама қилинди.

Ялпи мажлис Ҳиндистон Республикасининг вакили А.Тьяги раислигида бўлиб ўтди. Тадбирда Ўзбекистон Республикасининг Бош прокурори И.Абдуллаев, Ҳиндистон Молия вазирининг биринчи ўринбосари Р.Меҳриси, Россия Федерациясининг Молиявий мониторинг бўйича Федерал хизмати директори

Ю.Чиханчин ҳамда ЕОГга аъзо ва кузатувчи давлатларнинг молиявий разведка тузилмалари раҳбарлари қатнашдилар.

Ишчи гуруҳлари мажлислари ҳамда ялпи мажлис давомида ЕОГнинг фаолияти самарадорлигини ошириш, гуруҳга аъзо давлатларнинг жиний даромадларни легаллаштириш ва терроризмни молиялаштиришга қарши курашиш миллий тизимини такомиллаштириш, шунингдек, бу соҳанинг ҳозирги ва истиқболдаги масалалари муҳокама қилинди.

Ялпи мажлисда ЕОГнинг халқаро ташкилотлар, шу жумладан, МДХга аъзо дав-

Ўқтамбой ДАВЛЕТОВ,
Бош прокуратура ҳузуридаги
СВОЖДЛКК департаменти
бўлим бошлиғи вазифининг
бажарувчи

латларнинг молиявий разведка бўйича тармоқ раҳбарлари Кенгаши билан ўзаро алоқаларни кенгайтириш ва мустақамлаш ҳамда янги кузатувчиларни қабул қилиш масалалари кўриб чиқилди. Шунингдек, ЕОГ фаолиятининг 2015-2018 йилларга мўлжалланган стратегик йўналишлари ҳамда 2015 йилнинг иккинчи ярмида амалга оширилаётган тадбирлари белгиланди.

ЕОГнинг бир hafta давом этган ялпи мажлиси доирасида унга аъзо бўлган ва кузатувчи мақомига эга бўлган давлатларнинг вакиллари ҳамда хусусий сектор аъзолари билан маслаҳатлар ўтказилди. Мазкур тадбирлар Ўзбекистон Республикаси Бош прокуратураси ҳузуридаги Солик, валютага оид жиноятларга ва жиний даромадларни легаллаштиришга қарши курашиш департаменти томонидан ЕХХТнинг Ўзбекистондаги лойиҳалар Координатори офиси ҳамда Молиявий мониторинг бўйича халқаро ўқув-методик маркази билан ҳамкорликда ташкил қилинди.

Ҳар бир бола меҳр ва эътибор оғушида

Ҳар йили 1 июнь бутун дунё бўйлаб "Халқаро болаларни ҳимоя қилиш куни" сифатида кенг нишонланади. Ҳар бир байрамнинг келиб чиқиш тарихи, ҳуқуқий асоси мавжуд. Шу жумладан, мазкур байрамнинг ҳам.

"Халқаро болалар куни" нега айнан 1 июнь куни нишонланади? Бу борада бир қанча фаразлар мавжуд. Хусусан, илк бора мазкур кунни нишонлаш гоёси 1925 йили Женевада болалар фаровонлигига бағишланган Бутунжаҳон конференциясида илгари сурилган. Ушбу конференциянинг ўтказилиш санаси айнан 1 июнь кунига тўғри келган.

Иккинчи жаҳон урушидан сўнг етим қолган болаларни ҳаётга қайтариш, уларнинг ҳуқуқларини ҳимоялаш дунё ҳамжамияти олдидаги энг долзарб муаммолардан бирига айланган. Шу боис Париж шаҳрида 1949 йил ноябрь ойида Халқаро хотин-қизлар демократик конгресси қарорига биноан таъсис этилган "Халқаро болаларни ҳимоя қилиш куни" 1950 йилдан буён ҳар йили 1 июнда нишонлаб келинади.

Болалар ҳуқуқларини ҳимоя қилиш ҳақида гап кетганда, энг аввало, кўз олдимизга "Бола ҳуқуқлари тўғриси-

да"ги Конвенция келади. Мазкур Конвенция Нью-Йорк шаҳридаги БМТ Бош Ассамблеясининг 1989 йил 20 ноябрдаги қарори билан қабул қилинган. Ўзбекистон Республикаси мазкур Конвенцияга мамлакат Олий Кенгашининг 1992 йил 9 декабрдаги қарорига мувофиқ қўшилган.

Конвенцияда "Иштирокчи давлатлар ўз таъсир доирасида бўлган ҳар бир бола учун кўзда тутилган барча ҳуқуқларни, ҳеч қандай камситишларсиз, ирқи, тана ранги, жинси, тили, дини, сиёсий ёки бошқа эътиқодлари, миллий, этник ёки ижтимоий келиб чиқиши, мулкӣ аҳволи, боланинг соғлиғи ва туғилиши, унинг ота-онаси ёки қонуний васийси ёки бирор-бир бошқа ҳолатлардан қатъи назар, хурмат қиладилар ҳамда шу ҳуқуқларни таъминлаб берадилар", деган қоида белгилаб берилган.

1 июнь — Халқаро болаларни ҳимоя қилиш куни

/Давоми 4-бетда/

Дунё тажрибасидан маълумки, мамлакатда тадбиркорлик учун қулай шароит яратилган бўлса, ўша давлат иқтисодий жиҳатдан қураётган бўлади. Чунки тадбиркорлик аҳолини иш билан таъминлаш, бозорларни сифатли маҳсулотлар билан тўлдириш ва ҳизмат турларини кўпайтиришнинг энг муҳим омиллари.

Тўсиқлар бартараф этилмоқда

Қадирбай БЕКМУРАТОВ,
Тахтақўпир туман прокурори

Юртимизда ҳам бу борада улкан ишлар амалга оширилмоқда. Тадбиркорликни ривожлантириш бўйича етарли норматив-ҳуқуқий база яратилган бўлиб, қонун ҳужжатларининг ижроси прокуратура органларининг доимий назоратидадир.

Тахтақўпир туман прокуратураси томонидан ҳам тадбиркорлик субъектларини ҳуқуқий ҳимоя қилишга қаратилган қонунлар ижроси устидан прокурор назоратини таъминлаш юзасидан бир қатор ишлар амалга оширилмоқда. Назорат тадбирлари давомида тадбиркорларнинг бузилган ҳуқуқларини тиклашга алоҳида эътибор берилаяпти. Жумладан, Тахтақўпир туман ҳокимининг 2015 йил 26 январдаги қарори билан 2015-2020 йиллар давомида ўта хавфли юқумли касалликларнинг ташқаридан кириб келиши ва уларнинг туман ҳудудида тарқалишининг олдини олиш бўйича чора-тадбирлар режаси тасдиқланган. Ушбу қарорнинг 5-банди билан "Тўрежан" МЧЖга алоҳида ҳолларда режада кўрсатилган транспортларни тайёрлаб қўйиш, 6-банди билан "Тахтақўпир Деҳқон бозори" МЧЖга карантин муассасаларини фавқулодда ҳолат комиссияси бошлигининг биринчи талаби бўйича юқори ассортиментли озиқ-овқатлар билан таъминлаш вазифаси юклатилган.

Туман ҳокимининг мазкур қарори қонунга зид бўлганлиги сабабли протест келтирилиб, бекор қилинди.

Бундан ташқари, туман ҳокимлиги ҳузуридаги тадбиркорлик субъектларини давлат рўйхатига олиш инспекцияси бошлиғи П.Реймулов ўзига юклатилган вазифаларни лозим даражада бажармасдан Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2006 йил 24 майдаги "Тадбиркорлик субъектларини давлат рўйхатига олиш ва ҳисобга қўйишнинг хабардор қилиш тартибини жорий этиш тўғрисида"ги ва 2011 йил 12 майдаги "Тадбиркорлик субъектларини ташкил этиш ва давлат рўйхатидан ўтказиш тартибини янада такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида"ги Қарорлари талаблари бузилишига йўл қўйган.

Хусусан, аризани қўриб чиқиш ва тегишли маълумотларни бериш мuddати 2 иш кунини ташкил қилиши белгилаб қўйилганлигига қарамастан, инспекция бошлиғи 2015 йил 20 январь куни рўйхатдан ўтиш учун мурожаат қилган "Тахтақўпир-мева-сабзавот" агрофирмасини рўйхатдан ўтказишни 5 кунга кечиктирган. Шунингдек, 2014 йил 19 февралда қайта рўйхатдан ўтказилган "Ревёрстрой" МЧЖдан ортиқча ҳужжатлар талаб қилган. Шу боис П.Реймуловга нисбатан интизомий жавобгарлик тўғрисида иш қўзғатилди.

Туман прокуратураси томонидан фуқароларнинг ишонч телефони орқали қилган мурожаатларига ҳам алоҳида эътибор қаратилмоқда. Масалан, 2015 йил 2 февраль куни яқка тадбиркор Алима Кайпазарова туман прокуратурасининг ишонч телефонида кўнғироқ қилиб, савдо фаолиятини кенгайтириш мақсадига банкдан кредит олишда амалий ёрдам сўради. Муружатини ўрганиш давомида "Агробанк"нинг Тахтақўпир туман филиали томонидан А.Кайпазаровага 20 млн. сўм кредит ажратиб берилиши таъминланди.

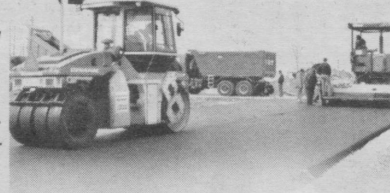
Тадбиркор ўз номи билан тадбиркор, ишнинг кўзини билладиган, турли қийинчиликларни енгиб ўтувчи, ишбилармон шахс ҳисобланади. Ватанимизнинг бундан кейин ҳам тараққий этиши учун юртимизда мана шундай фидойилар керак. Уларни ҳар томонлама қўллаб-қувватлаш нафақат вазирамиз, балки бурчимиз ҳамдир.

Юртимиз қондан-қунга чирой очиб бормоқда. Амалга оширилган бунёдкорликлар кўлами шу қадар кенгики, уларни сўз билан ифодалаш мушкул. Биргина замон талабига мос иморатлар ва йўлларнинг ўзигагина истиқлол ва унинг имкониятларини кўз олинмига келтиришга ёрдам беради. Айниқса, шаҳар ва қишлоқларни, вилоятларни бир-бирига боғлайдиган йўллар вақт ўтгани сайин такомиллашиб, раванлашиб бораётди.

Албатта, бунда жонбозлик курсатаётган, ўз ишининг устаси бўлган инсонларнинг куч-гайрати, билими, тажрибасига суянилади. Бироқ, айнан йўлларни қуриш ва таъмирлаш жараёнида йўл қўйилаётган айрим хатоликлар, бепарволиклар, талон-торожиликлар ҳам юз бермоқдаки, бундан кўз юмиб бўлмайди.

Андижонлик Илҳомжон Мадраҳимов йўл қурилиши мутахассиси. У ёш бўлса-да, ўз касбининг билимидан бўлганлиги сабабли "Ангрен" БПИМБ корхонасига участка бошлиғи этиб тайинланган. У мазкур лавозимда ишлаётган пайт, яъни 2011 йилда корхона билан "Қамчиқав-

Қаллоблик

Адҳамхўжа ИСМОИЛОВ,
Наманган вилоят прокуратураси
бўлим АМИБ катта терговчиси

тойўл" ИИФК ўртасида шартнома имзоланди. Унга кўра, И.Мадраҳимов раҳбарлик қилаётган ишчилар янги йўналиш, яъни Ангрен кўмири қонининг айланиб ўтиш йўлини қуришлари лозим эди.

Йўл қурилди. Бунинг учун 1 млрд. 892 млн. 312 минг сўмлик қурилиш-таъмирлаш ишлари бажарилди ва 9 млн. 413 минг сўмлик бошқа хизматлар кўрсатилди. Бироқ, йўл қурилиши ниҳоясига етгач, объектада бажарилган ишлар қайта ҳисоб-китоб қилинди ва 192 млн. 555 минг сўм миқдоридоги маблағ қўшиб ёзиш йўли билан ўзлаштирилгани, сифатсиз

ишлар қиймати эса 435 млн. 895 минг сўми ташкил қилиши аниқланди. Бундан хулоса қилиш мумкинки, И.Мадраҳимов давлат ва жамоат манфаатларига жиддий зарар етказиш орқали ЖКнинг 167-моддаси 3-қисми "а" банди ва 209-моддаси 1-қисмида назарда тутилган жиноятларни содир этган.

Унинг касбдоши Муҳаммаджон Мавлонов ҳам бу жиноятга шерик бўлган. У "Тошкент" КХСИТФҚда иш юритувчи бўлиб ишлагани вақтда, ёрдамчи пудратчи бўлган унинг корхонаси томонидан объектада бажарилган ишлар қийматига 119 млн. 387 минг сўм маблағ қўшиб ёзилган, 297 млн. 619 минг 759 сўмлик қурилиш-таъмирлаш ишлари сифатсиз бажарилган. Кўриниб турибдики, ўз ишига масъулиятсизлик билан ёндашган М.Мавлонов ҳам юқоридоғи каби жиноятни содир этган.

Судланувчилар И.Мадраҳимов ҳамда М.Мавлоновнинг ҳар иккиси суд ҳукми билан тегишли жазосини олишди.

Дарвоқе, киши қандай вазифада ишлагани, икки нарсани унутмаслиги керак: қонунни ва виждонни. Шундагина у кун келиб, пушаймонлик гирдобига қолмайди. Касбдошлари, таниш-билишлари, қариндошлари олдида юзи шувут бўлмайди.

Қалол рақобатга зид қилмиш

Ўзбекистон Республикаси Бош прокуратураси ҳузуридаги Солик, валютага оид жиноятларга ва жиноий даромадларни легаллаштиришга қарши курашиш департаментининг Олтинкўл туман бўлими ўзига юклатилган вазифалардан келиб чиқиб, туманда хуфиёна иқтисодиётнинг шаклланиш канал ва механизмларини аниқлаш, яширин ва назорат қилинмайдиган даромад олиш мақсадига ноқонуний фаолият кўрсатиб, истеъмол учун яроқсиз маҳсулотлар ишлаб чиқариш ва муомалага киритиш билан шуғулланиб, истеъмолчилар ва қонуний асосларда фаолият кўрсатаётган тадбиркорларнинг манфаатларига зарар етказиб қолган шахслар фаолиятига чек қўйиш борасида муайян ишларни амалга ошириб келмоқда.

2015 йилнинг ўтган даври мобайнида бўлим томонидан ўтказилган тезкор тадбирлар натижасида 4 та қонунбузарлик ҳолати аниқланиб, айбдор шахсларга нисбатан ҳуқуқий чоралар қўрилди. Жумла-

Бахтиёр ИМИНОВ,
СВОЖДЛҚК департаментининг Олтинкўл туман бўлими инспектори

дан, Олтинкўл туманида яшовчи Зиёдбек Ҳамраёв ўзи яшаб келаётган ҳудуддаги фойдаланилмаётган бинода шериклари Абдуманноб ва Акмалжон Турғунновлар ҳамда Тўлашбой Сайдахмедовлар билан ўзаро жиноий тил бириктириб, Ўзбошимчилик билан электр тармоғига уланган ҳолда мойжувоз дастгоҳи ўрнатди. Улар қўлбола усулда чигитдан сифатсиз ва истеъмолга яроқсиз ёғ ишлаб чиқаришни йўлга қўйишди. Бундай ноқонуний фаолият ўтказилган тадбирлар натижасида фош этилди.

Яширин цех қўздан кеңирилганда, қарийб 1500 кг. чигит, 1 тоннага яқин кунжара, 450 литр пахта ёғи, мойжувоз дастгоҳлари ва бошқа жиҳозлар ашёвий далил сифатида олинди. Ҳуқуқбузарларга нисбатан жиноят иши қўзғатилиб, суд ҳукми билан жазо муқаррарлиги таъминланди.

«Уддабурон» директор

Юртимизда таълим муассасалари молия-ҳўжалик фаолиятини амалга оширишнинг ҳуқуқий асосларини белгилаб берувчи қонунлар ва қонун-оғи ҳужжатлари қабул қилинган. Илм даргоҳларида ишлаётган холимлардан эса қонунга оғишмай фаолият юритиш талаб этилади. Бироқ бу соҳага ҳам айрим "уддабурон" шахслар бор эканки, улар мазкур ҳужжатлар талабларига зид ишларни амалга оширганликлари ачинарли ҳолидир.

Жумладан, А.Ҳасанов Зарбдор туманидаги касб-хўнара коллежларидан бирининг директори лавозимига ишлаб келиб, 2013-2014 йиллар давомида ўқитувчиларга мажбурий равишда тўлов қайдномаларига имзо қўйдириб, уларнинг

2 млн. 244 минг сўмлик иш ҳақларини ноқонуний равишда ушлаб қолади ва бу пулларни шахсий эҳтиёжлари учун ишлатиб юборади. Шунингдек, коллеж ихтиёрида бўлган 2 донна иситиш қозонини 10 млн. сўмга номаълум шахсларга сотиб юбориб, давлат мулкни талон-

Улугбек ИСАНОВ,
Зарбдор туман прокуратураси терговчиси

торож қилади. Нафси ҳақалак отган А.Ҳасанов жиноий ҳаракатларини давом эттириб, коллеж балансида турган нусха кўчирки аппаратини ҳам таъмирлаш баҳорасида талон-торож қилади.

Жиноят жазосиз қолмайди. А.Ҳасанов суднинг қора курсисидан жой олганда, қаттиқ янглишганини тушуниб етган бўлса, ажаб эмас. Суд ҳукми билан директорнинг қилмишига яраша жазо тайинланди.

Жазо қўлланилди

Хорижий валютанинг қонунга хилоф равишда муомалада бўлишининг ва валюта айирбошлаш операциялари билан боғлиқ қонунбузишларнинг олдини олиш асосий вазифаларимиздан бўлгани боис, бу борада тизимли чора-тадбирлар қўрилмоқда.

Жумладан, департаментнинг Зарафшон шаҳар бўлими ходимлари томонидан ўтказилган тезкор тадбирлар ҳудудда жойлашган савдо маркази ёнида фуқаро У.Исрофилов ноқонуний равишда фуқаро С.Колесникдан 200 АҚШ долларини 612 минг сўмга сотиб олган вақтда қўлга олинган. Шунингдек, тадбир давомида У.Исрофилов ўзига тегишли автомашинада 1 млн. 200 минг Ўзбекистон

Сухроб АҲМЕДОВ,
СВОЖДЛҚК департаментининг Зарафшон шаҳар бўлими бошлиғи

сўми, 11 минг 50 Россия рубли ҳамда 6997 АҚШ долларини сотиш мақсадига сақлаб келаётганлиги ҳам аниқланиб, ушбу пул маблағлари тегишли тартибда расмийлаштирилди.

Жиноят ишлари бўйича Зарафшон шаҳар суди томонидан У.Исрофилов айбдор деб топилди ва у Ўзбекистон Республикаси Жиноят кодексининг тегишли моддаси билан энг кам иш ҳақининг эллик баробари миқдоридоғи жарима жазосига тортилди. Ундан ашёвий далил сифатида олинган пул маблағлари давлат даромадига ўтказилди.

Халқимизга хос эзгу фазилат

Фарзандларимизни комил инсон қилиб тарбиялаш, эл-юрт ишига камарбаста, соғлом ва баркамол авлодни вояга етказиш давлатимиз сиёсатининг устувор йўналишларидандир. Бу вазифага истиқлолнинг дастлабки йилларидаёқ эътибор берилгани, такомиллаштириб борилаётган бола ҳуқуқлари, оналик ва болаликни муҳофаза қилиш, соғлиқни сақлаш, ижтимоий ҳимоя, таълимга оид қонун ва қонуности ҳужжатларидан яққол намоён бўлади.

Болаларимиз мукамал таълим олишлари учун яратилаётган шарт-шароитлар нуфузли халқ таълим ташкилотлари томонидан эътироф этилмоқда. Янги коллежлар, лицейлар, мактаб бинолари қурилмоқда, мавжудлари капитал таъмирланмоқда. Замонавий ўқув жиҳозлари билан таъминланмоқда. Айтилиши мумкин, вилоятимиздаги 918 та умумтаълим мактабидан 729 минг нафардан зиёд, 157 та коллеж ва академик лицейда эса 180 минг 107 нафар ўқувчи таълим олмақда.

Прокуратура органлари томонидан жорий йилнинг ўтган даври бўйича "Таълим тўғрисида"ги Қонун ижроси ўрганилиб, натижасига кўра касб-хўнара коллежларининг дарсларни қолдирган, турли сабабларга кўра хорижга чиқиб кетган ўқувчилари таълимга қайтарилди. Шу билан бирга, ўқув даргоҳларида 77 та фан тўғарақлари фаолиятининг тикланиши, 8 та кутубхона фонднинг тўлдирилиши, 4 та таълим муассасасидаги ўқув-лаборатория жиҳозларининг ўқув жараёнига жорий этилиши, 14 та коллеждаги компьютер тармоқларининг "ZiyoNET" дастурига улаштириш таъминланди.

Вояга етмаганлар ҳуқуқбузарлик кўчасига кириб қоли-

шининг олдини олиш ҳуқуқни муҳофаза қилувчи органлар ҳамда жамоат ташкилотлари зиммасидаги масъулиятли вазифалардандир. Вазирлар Маҳкамаси ҳузурдаги вояга етмаганлар ишлари бўйича комиссиянинг "Вояга етмаганлар ўртасида назоратсизлик ва ҳуқуқбузарликларнинг олдини олиш, уларнинг ҳуқуқлари ва қонуний манфаатларини ҳимоя қилишнинг 2011-2015 йилларга мўлжалланган чора-тадбирлар Дастури" асосида вилоят дастури қабул қилиниб, ҳуқуқни муҳофаза қилувчи органлар, "Маҳалла" хайрия жамоат фонди, "Камолот" ёшлар ижтимоий ҳаракати ҳамда таълим муассасалари билан ҳамкорликда эътиборга молик ишлар амалга оширилмоқда. Барча таълим муассасаларида "Вояга етмаганлар ўртасида назоратсизлик ва ҳуқуқбузарликларнинг профилактикаси тўғрисида"ги Қонунни тарғиб қилиш мақсадида буклетлар тарқатилди. Оммавий ахборот воситаларида ёшларга ватанпарварлик, қонунарларга ҳурмат ва итоат руҳини сингдирадиган "Ватан меҳридан юксалаётган авлод", "Мазнавият ва қонун уйғунлиги — тараққиётимизнинг мустақкам пойдевори", "Ўсмир ва қонун", "Бола ҳуқуқларини ҳимоя қилиш

барчамизнинг бурчимиздир" каби мавзуларда кўрсатувлар тайёрланипти, мақолалар чоп этилмоқда.

Ўзбекистон Республикасининг "Вояга етмаганлар ўртасида назоратсизлик ва ҳуқуқбузарликларнинг профилактикаси тўғрисида"ги Қонуни ижроси таҳлиллари натижаларига кўра, тегишли идора, ташкилот, таълим муассасалари, жамоат ташкилотлари раҳбар ва ходимларининг, ота-оналарнинг масъулиятини кучайтириш чоралари кўриломоқда. Жорий йилнинг биринчи чорагида ўтказилган 111 та тадбирда 249 нафар назоратсиз ва қаровсиз юрган болаларни, уларнинг 63 нафари ижтимоий-ҳуқуқий ёрдам қўриқлари марказига жойлаштирилди. 7 нафари ихтисослаштирилган ўқув-тарбия муассасаларига юборилди. Хусусан, Кува туман прокуратураси томонидан ўтказилган тадбирда фуқаро М.Раҳматиллаевнинг вояга

етмаган қизи қаровсиз юргани аниқланган. Спиртли ичимликка ружу қўйган ушбу фуқарони оталик ҳуқуқидан маҳрум этиш хусусида фуқаролик судига даъво ариза киритилди. Унинг қизи Қўқон шаҳридаги Меҳрибонлик уйига жойлаштирилди. Шунингдек, фарзандларини ўз холига ташлаб қўйган бир неча нафар ота-она маъмурий жавобгарликка тортилди. Айтилиши мумкин, вилоятимиздаги ҳуқуқбузарлик содир этган вояга етмаганлар билан яқна тартибда профилактика ишлари олиб бориш йўлга қўйилган.

Вилоят прокуратураси органлари томонидан ота-она қарамоғидан маҳрум бўлган болаларга васий, ҳомиий тайинлаш, ноғирон болаларни, етимларни меҳрибонлик уйларига жойлаштириш, таълим-тарбия бериш, уй-жойга муҳтож чин етимларга турар жой ажратиш, топширишга оид қонун талабларининг ижросини таъ-

Анваржон НАЗАРОВ,
Фаргона вилоят прокурорининг
катта ёрдамчиси

минлаш устида доимий иш олиб борилмоқда. Ўтган йили Меҳрибонлик уйларида тарбияланган вояга етганларнинг 28 нафари муқаддам яшаган уйларига жойлаштирилди. 5 нафарига шаҳар ва туман ҳокимларининг қарорларига асосан турар жой ажратиб берилди. Хусусан, Ташкент шаҳридаги "SOS" болалар уйи тарбияланувчиси З.Мўминова Фаргона шаҳридаги кўпқаватли турар жой биносидан тўқис жиҳозланган хонадон қалити топширилди.

Вилоят прокуратураси органларининг ташаббуси билан ҳомиилар ёрдамида Марғилон шаҳридаги 1-сонли Меҳрибонлик уйида қурилиш ва таъмирлаш ишлари олиб борилди. Таъмирлаш ишлари билан бирга, тарбияланувчиларга қулайликлар яратиш мақсадида янги болалар уйингоҳи ва футбол майдончаси ҳам барпо этилди.

Болажонлик халқимизга хос, авлоддан авлодга ўтиб келаётган эзгу фазилатдир. Ота-оналар фарзандларини ўқимишга, меҳр-оқибатли инсон бўлиб улғайиши, ўзларидан кўра мазмунлироқ, фаровонроқ ҳаёт кечиришини орзу қилишади. Ўғил-қизларини ўқитиб, вояга етказишдай эзгу мақсадда тиним билмай ишлашади. Ўқишда, ишда эришаётган ютуқларини, ҳаётда ўз ўрниларини топиб олаётганликларини кўриб, кўнгиллари яйрайди.

Оромгоҳлар мавсумга тайёрми?

Мактабларда сўнгги кўнғироқ ҳам чалинди. Энди фарзандларимиз ёзги кўнғироқ ва эсда қоларли ўтказиш учун оромгоҳларга йўл олади. Ҳўш, биз уларга бу борада етарли шарт-шароитлар яратиб бера олаёмизмиз?

Самарқанд вилоят прокуратураси органлари томонидан болаларнинг ёзги таътил мавсумида хордақ чиқариши ва соғлиқларини мустақкамлашини таъминлаш мақсадида Вазирлар Маҳкамасининг 2012 йил 10 мартдаги "Болаларнинг дам олишини ташкил этиш ва соғломлаштириш тизимини янада такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида"ги Қарори ижросини таъминлаш юзасидан назорат тадбирлари ўтказилмоқда. Бунда асосий эътибор оромгоҳ-

ларда санитария, ёнгин хавфсизлиги талабларига риоя этилиши, тиббий асбоб-ускуналар билан жиҳозлаш, ходимларни тиббий кўрикдан ўтказиш, электр энергияси, ичимлик суви билан таъминлаш, кутубхоналар, спорт жиҳозлари ҳамда теле-аудио-видео техникалари билан таъминлаш, болаларнинг иходий имкониятларини ривожлантиришга қаратилган тўғарақларнинг ташкил этилиши каби масалаларга қаратилди.

2015 йил ёзги соғломлаштириш мавсумида вилоятда жами 77 та ёзги

дам олиш оромгоҳларида 22 минг 500 нафар болаларнинг дам олиши режалаштирилган.

Вилоят ҳоқими ва вилоят қасаба уюшмалари бирлашмаси кенгаши раёсатининг жорий йил 27 февралдаги "Вилоятда болаларнинг 2015 йилги ёзги соғломлаштириш мавсумини намунали ташкил этиш ва ўтказиш тўғрисида"ги қўшма қарорига мувофиқ, 25 та доимий оромгоҳларни мавсумга тайёрлаш учун 2 млрд. 46 млн., 52 та кўнғироқ оромгоҳлар учун 828 млн. сўм маблағ молиялаштириш учун белгиланган.

Ўтказилган текширишлар жараёнида жойларда қатор камчиликлар ва юқорида кўрсатилган меъёрий ҳужжатлар талабларини бузиш ҳолатлари аниқланди. Хусусан, Пайариқ туманидаги "Камалак" оромгоҳида ошхона таъмирланмаганлиги, ёнгин ўчириш воситалари ўрнатилмаганлиги, Каттакўрғон шаҳридаги Ибн Сино номи оромгоҳида ётоқ павильонларида таъмирлаш ишлари охирига етказилмаганлиги, Пахтачи туманидаги "Хумор" оромгоҳида қаравот, тўмбоқча, чойшаб, идеш-товоқлар етишмаслиги, Нарпай туманидаги "Нарпай" оромгоҳида спорт жиҳозларининг йўқлиги, ювиниш хоналари таъмирланмаганлиги, Ургут туманидаги "Золотинка" оромгоҳида йўлаклар, сузиш ҳавзаси, "Баҳора" оромгоҳида ювиниш хоналари, "Дўстлик" оромгоҳида сув насослари ва қувурлари, Нуробод туманидаги "Кўшчинон" оромгоҳида ошхона ва кутубхона бинолари таъмирланмаганлиги маълум бўлди.

Дилмурод САЙИДҚУЛОВ,

Самарқанд вилоят прокурорининг ёрдамчиси

Туман ва шаҳар прокуратуралари томонидан оромгоҳларнинг тайёргарлиги юзасидан ўтказилган мониторинглар натижаларига кўра аниқланган қўнғироқли уйлари бартараф қилиш юзасидан соҳадаги масъул шахслар номига 16 та тақдирнома киритилди. 13 нафар масъул шахс интизомий, 11 нафар шахс эса маъмурий жавобгарликка тортилди.

Қўрилган чоралар натижасида бугунга келиб, аксарият болалар оромгоҳлари, хусусан, уларнинг ётоқхона, дам олиш, ошхона, кутубхона бинолари, чўмилиш ҳавзалари, спорт майдончалари мавсумга тайёрлаб қўйилди. Шунингдек, оромгоҳларда турли йўналишларда тўғарақлар фаолияти ва спорт машғулотлари учун зарур шароитлар ташкил этилди. Ҳар бир оромгоҳда ободонлаштириш ва кўкчалдорлаштириш ишлари амалга оширилди.

Бундан ташқари, ёзги оромгоҳларда вилоят, туман-шаҳар ахборот-ресурс марказлари томонидан кўча кутубхоналар ташкил этилиб, улар Ўзбекистон Республикаси Президентининг асарлари, бадиий адабиётлар, газета ва журналлар билан таъминланди.

"Ҳамма яхши нарсалар болаларга", деган шир аралда ўз ёфодасини топса ва болажонлар яратилган шароитлардан баҳра олиб, дунёни қувончга тўлдирса, бундан ортиқ бахт йўқ.

Ҳар бир бола меҳр ва эътибор оғушида

[Давоми. Бошланиши 1-бетда]

Шунингдек, мазкур халқаро ҳужжатда бола агар у жисмоний ва ақлий жиҳатдан камолотга етмаган бўлса, махсус равишда муҳофаза ва гамхўрликка, бинобарин, туғилгунча ва туғилгандан кейин ҳам муносиб даражадаги ҳуқуқий ҳимояга муҳтож эканлиги таъкидланган.

Ўзбекистонда бола ҳуқуқлари ҳимояси мустаҳкам асосга эга. Бола ҳуқуқлари билан боғлиқ норматив-ҳуқуқий ҳужжатлар тизими халқаро талабларга мос равишда ишлаб чиқилган. Унда Юртбошимизнинг "Фарзандларимиз биздан кўра кучли, билимли, доно ва албатта, бахтли бўлишлари шарт", деган эзгу ғоя устувор аҳамияти касб этган.

Мамлакатимизда вояга етмаганларнинг ҳуқуқлари Ўзбекистон Республикаси Конституцияси ва "Бола ҳуқуқларининг кафолатлари тўғрисида"ги Қонун асосида маҳаллалар моқда. Болалар манфаатларини таъминлаш, айнққса, ота-она меҳридан бебаҳра қолган болаларга гамхўрлик қилиш, ёш авлоднинг ҳеч кимдан кам бўлмаган шароитда улғайиши, уларни ҳар томонлама етук инсонлар этиб тарбиялаш учун кенг имкониятлар яратишга алоҳида эътибор қаратилмоқда.

Юртимизда бола ҳуқуқларини ҳимоя қилиш борасида кенг қамровли ишлар амалга оширилмоқда. Республикада оила, оналик ва болаликни муҳофаза қилиш масалалари бўйича давлат даражасида комплекс чора-тадбирлар ишлаб чиқилган. Шунингдек, Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси ҳузуринда вояга етмаганлар ишлари бўйича махсус комиссия ташкил этилган бўлиб, мазкур комиссияга Ўзбекистон Республикаси Бош прокурори раислик қилади.

Таъкидлаш жоизки, мамлакатимизда ёш авлоднинг ҳар томонлама қўллаб-қувватлаш, уларнинг ҳуқуқ ва манфаатларини ҳимоя қилиш Ўзбекистон Республикасининг бир қатор қонун ҳужжатларида мустаҳкамлаб қўйилган. Жумладан, "Вояга етмаганлар ўртасида назоратсизлик ва ҳуқуқбузар-

ликларнинг профилактикаси тўғрисида"ги, "Таълим тўғрисида"ги Ўзбекистон Республикаси Қонунлари шулар жумласидандир. Ушбу ҳуқуқий ҳужжатларга мувофиқ болалар бепул таълим олишлари, спорт-соғломлаштириш ва маданий-маърифий муассасаларда шуғулланишлари учун уларга қатор имтиёзлар бериш масалалари ҳал этилган.

2008 йил 8 январдан қонуний кучга кирган "Бола ҳуқуқларининг кафолатлари тўғрисида"ги Қонун миллий қонунчилигимизда бола ҳуқуқларини ҳимоя қилиш соҳасида муҳим ҳужжат бўлди. У орқали БМТ Конвенцияси ҳамда Ўзбекистон Республикаси Конституцияси ва қонунларида назарда тутилган бола ҳуқуқларининг асосий ва қўшимча кафолатлари мустаҳкамланди.

Оилаларни мустаҳкамлаш, соғлиқни сақлаш тизимини такомиллаштириш, таълим ва спортни ривожлантириш, ушбу соҳалардаги давлат сиёсатини кучайтириш, ёш авлод тарбиясида маҳаллалар ролини ошириш каби жиҳатлар бола тарбиясида муҳим омил ҳисобланади. Юртимизда мустақилликнинг илк йилларида-ноқ мана шу йўналишларни ривожлантириш борасида аниқ чора-тадбирлар ишлаб чиқилиб, улар ҳаётга изчил татбиқ этиб келинаётди.

Мамлакатимизда ҳар бир йил шу эзгу мақсадларга эришишга йўналтирилган ислохотларнинг мантиқий давомига айланаяпти. "Оила", "Аёллар", "Соғлом авлод", "Она ва бола", "Обод маҳалла", "Меҳр-муруват", "Ҳомийлар ва шифокорлар", "Ижтимоий ҳимоя", "Ёшлар", "Баркамол авлод", "Обод турмуш", "Соғлом бола" йиллари ва шу асосда амалиётга жорий этилган Давлат дастурлари самаралари фарзандларимизнинг баркамол бўлиб вояга етишларида муҳим омил бўлмоқда.

Мамлакатимиз Конституциясида болаларнинг таълим олиш, сифатли тиббий хизматдан фойдаланиш, ижод эркинлиги, ота-оналар ва давлатнинг гамхўрлик кўрсатишига оид ҳуқуқлари мустаҳкамланган. Аналик ва болаликни муҳофаза қилиш борасида олиб борилаётган кенг қўламли ишлар самараси ўлароқ болаларнинг турмуш даража-

си яхшиланди, оналар ва болалар ўлими кескин камайишига эришилди. Нуфузли халқаро ташкилотларнинг баҳосига кўра, Ўзбекистон 2011 йилда ўсиб келаётган ёш авлод саломатлиги ҳақида энг кўп гамхўрлик кўрсатаётган давлатлар ўнталлигига кирганлиги бунинг ёрқин далилидир.

"Таълим тўғрисида"ги Қонунда мустаҳкамланган қоидалар узлуксиз таълимнинг шу бугунги моделини шакллантиришда мустаҳкам асос бўлди. Унинг асосида ҳар томонлама ривожланган, мустақил шахсий қарашлари ва ўз нуқтаи назарига, ҳаётда ўз танлови, қатъий фуқаролик позициясига эга авлодни тарбиялашга йўналтирилган "Қадрлар тайёрлаш Миллий дастури" қабул қилинди.

2012 йилда Тошкентда қўллаб нуфузли ташкилотлар ва молия институтлари, дунёнинг 48 давлатидан келган таълим тизими раҳбарлари, олимлар ҳамда мутахассислар иштирокида ўтказилган "Юксак билимли ва интеллектуал ривожланган авлодни тарбиялаш — мамлакатни барқарор тараққий эттириш ва модернизация қилишнинг энг муҳим шарт"и мавзусидаги халқаро конференцияда ҳам узлуксиз таълим ва ёш авлоднинг баркамол этиб тарбиялашнинг миллий моделини яратишда Ўзбекистон тажрибаси эътироф этилди. Ўз навбатида, халқаро экспертлар бошқа давлатларга мазкур тажрибани чуқур ўрганиш, хусусан, ўрта таълимнинг 9+3 тарзидаги ўн икки йиллик бепул таълим тизими, касб-хунар коллежларининг корхоналар билан ўзаро ҳамкорлиги, ахборот-ресурс марказларининг яратилиши, болалар спортига устувор аҳамият қаратиш борасида тавсиялар берди.

Ўзбекистон оммавий спортни ривожлантириш орқали катта спортда ҳам улкан ютуқларга эришаётди. Шу ўринда Президентимиз Ислам Каримов томонидан мамлакатимизда болалар спортини ривожлантиришга қаратилган алоҳида эътиборнинг амалдаги самаралари — ёшларимизнинг жаҳон ва қитъа миқёсидаги нуфузли мусобақаларда кўлга киритаётган ютуқларидан ҳақли равишда фахрланамиз. Бунда "Умид ниҳоллари",

"Баркамол авлод" ва "Универсиада" мусобақаларидан иборат узлуксиз спорт тизимининг аҳамияти беқийёс. Мазкур уч босқичли ноёб спорт тизими мутахассислар томонидан янги педагогик технология сифатида эътироф этилиб, уни бугун қўллаб давлатлар катта қизиқиш билан ўрганаётди. Чунки халқаро майдонларда мамлакатимиз шарафини муносиб ҳимоя қилаётган спортчилар орасида уч босқичли спорт тизимидан етишиб чиққан ёшлар кўпчилигини ташкил этади. Ушбу муҳир спортчиларимиз бугун улғайиб келаётган ўғил-қизлар учун ҳақиқий ўрнак ва намуна тимсолига айланишган.

Президентимизнинг 2008 йил 8 июлдаги "Болалар мусика ва санъат мактабларининг моддий-техник базасини мустаҳкамлаш ва уларнинг фаолиятини янада яхшилаш бўйича 2009-2014 йилларга мўлжалланган Давлат дастури тўғрисида"ги Қарори баркамол авлоднинг тарбиялаб, вояга етказишда муҳим дастурий-амал бўлаётди. Бугун юртимизнинг қайси гўшасига борланг, шаҳар-у кишлоқларимиз кўрмига кўрк кўшиб турган муҳташам санъат қошаларини кўрасиз, нуфузли халқаро танловларда мусика санъатининг турли йўналишларида голибликни кўлга киритаётган ўзбек ўғил-қизларига ҳавас билан боқасиз.

Мустақиллик йилларида баркамол авлодни тарбиялаш масаласи давлат сиёсатининг энг устувор йўналишларидан бирига айланди. Президентимизнинг 2014 йил 6 февралдаги "Ўзбекистон Республикасида ёшларга оид давлат сиёсатини амалга оширишга қаратилган қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида"ги Қарори ёшларга оид сиёсатнинг янги босқичини бошлаб берди. Мазкур қарорда мамлакатимизда амалга оширилаётган кенг қўламли ислохотлар жараёнида ёшларнинг иштирокини янада кенгайтириш, ҳар томонлама соғлом ва баркамол авлодни вояга етказиш борасида амалга оширилиши лозим бўлган амалий ишлар ўз ифодасини топган.

Оилада фарзанд дунёга келса, бу — ота-она учун катта бахт. Шу билан бир қаторда, унинг ҳаётда муносиб ўрин эгаллашига эришиш масъулият ҳамдир. Чунки ҳар бир ота-она ўғил-қизи камолини кўришни, уларни билимли ва соғлом инсон қилиб вояга етказишни, бахту иқболини

Дилфуза ҚУЧҚОРОВА,
Қашқадарё вилоят прокурорининг
катта ёрдамчиси

кўришни истайди. Аслида умримизнинг мазмун-моҳияти ҳам шунда. Зеро, фарзандларимиз кексайганимизда сунъчимиз, ҳаёт абадийлигини таъминлайдиган буюк неъматдир.

Бола учун эса ўз яқинлари меҳридан, ота-онасининг эътибори-ю гамхўрлигидан ортик қувонч йўқ. Оила бағрида ҳеч нарсага зорикмай камол топаётган болакайнинг юз-кўзларидаги табассум бунинг далили. Юртимизда эртанимиз эгалари камоли йўлида амалга оширилаётган сайёҳаракатлар ана шу эзгу мақсадларга қаратилган. Шунинг учун ҳам улар тинч ва осойишта, фаровон ва тўқис ҳаётда ўйин, эртақ, мусика, расм-чиноб, спорт билан шуғулланиб ва энг асосийси, чексиз меҳр-муҳаббат оғушида болалик завқини сурмоқдалар.

Болага таълим ва тарбия бериш билан бирга унинг оғуши миллий одоб-ахлоқ ва ҳуқуқий қадриятларни синдириб бориш бугунги куннинг талабидир. Яхши хулқ-атвор эса оилада шаклланади. Агар болага оилада яхши тарбия берилса, мактабда намунали ўқувчига айланади, маҳаллада бошқаларга ўрнак бўлади. Шу боис, боланинг юксак маънавиятли, баркамол шахс бўлиб етишишида оила, мактаб ва маҳалланинг ўрни беқийёс. Бола, энг аввало, ота-онасидан ибрат олади. Буюк аждодимиз Абу Наср Форобий таъбири билан айтганда, билим ва маърифат яхши ахлоқ билан безанмоғи лозим. Муаззам заманимиз буюк маърифатпарвар инсонларга бешик бўлганлиги ва улар ўзларининг илм-фан соҳасидаги ютуқлари билан башариятни лол қолдирганликлари бизга маълум. Шунинг учун ҳам аждодлар орзусидаги баркамол инсонларни тарбиялаш масаласи сиз билан бизнинг зиммамизга улкан масъулият юклайди.

Хулоса қилиб айтганда, бугун мамлакатимизда ҳар бир бола меҳр ва эътибор оғушида. Жисмонан соғлом, маънан етук ва ҳеч кимдан кам бўлмаган авлодни тарбиялаш, соғлом болалар туғилиши учун зарур шарт-шароитлар яратиб борасида узоқни кўзлаб амалга оширилаётган сайёҳаракатлар ўз натижасини бермоқда.

Инсон манфаатлари ҳимояси — ислохотларнинг туб моҳияти

Мустақилликнинг икк йиллариданоқ муҳтарам Президентимиз Ислам Каримовнинг бевосита раҳбарлигида қабул қилинган, туб моҳиятига кўра, ўзида илғор миллий ва умуминсоний ғояларни мужассам этган, бутун халқ ва барча қатламларнинг манфаатларини ифодаловчи мустақил Ўзбекистон Конституцияси Ватанимиз тараққиётида янги даврни бошлаб берди. Конституциямизга кўра, инсон, унинг ҳаёти, эркинлиги, шаъни, қадр-қиммати ва бошқа аҳамисиз ҳуқуқлари олий қадрият ҳисобланади. Бу принципнинг ҳаётга татбиқ этилишида қонун тузувчи, ижро этувчи, суд ҳокимияти билан бир қаторда, прокуратура органлари ҳам салмоқли ўрин тутаяди.

Шу жиҳатдан прокуратура органлари фаолияти ҳуқуқий асосларининг Конституцияда мустақамланиши, "Прокуратура тўғрисида"ги Қонуннинг қабул қилиниши мамлакатда қонун устуворлигини таъминлаш, инсон, унинг ҳуқуқ ва эркинликларини ҳимоя қилишида муҳим аҳамият касб этди.

Давлат ва жамият ҳаётининг турли жабхаларида рўй берган ижобий ўзгаришлар, босқичма-босқич амалга оширилган суд ҳуқуқ ислохотлари инсон ҳуқуқлари ва қонуний манфаатларини ҳимоя қилиш механизмининг янада такомиллаштириши, уни янги босқичга кўтаришни тақозо этди. Шу нуқтаи назардан, 2001 йилда янги тахрирда қабул қилинган "Прокуратура тўғрисида"ги Қонунда фуқароларнинг ҳуқуқ ва эркинликларини таъминлашга қаратилган қонунлар ижроси устидан назорат про-

куратура органлари фаолиятининг асосий йўналишларидан бири сифатида белгиланди.

2013 йилдан бошлаб Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Сенатига Бош прокурорнинг инсон ҳуқуқлари ва эркинликларини таъминлаш борасида амалдаги қонун ҳужжатларига риоя этилиши устидан прокурор назоратининг ҳолати ва уни янада кучайтириш чоралари тўғрисида ҳисобот бериш амалиёти йўлга қўйилди.

Юртбошимиз раҳбарлигида барча ҳуқуқни муҳофаза қилувчи органлар, хусусан, прокуратура органлари томонидан олиб борилаётган кенг қўламли ишлар ўзининг ижобий самарасини, бошқача қилиб айтганда, мевасини берди. Бунга қуйидаги мисоллар ҳам тасдиқлаб турибди.

Мамлакатимизда яратилган миллий тизим жаҳон миқёсида

қонун устуворлигининг навбатдаги Индексини эълон қилган "The World Justice Project" мустақил халқаро ташкилотининг юқори баҳосига сазовор бўлди. Унга биноан, юртимиз ҳуқуқ-тартибот ва хавфсизликни таъминлаш бўйича дунёда учинчи ўринни эгаллади. Давлатларга баҳо беришда "Тартиб ва хавфсизлик" йўналишига бош мезонлардан бири сифатида ёндашилди. Унинг доирасида халқаро экспертлар томонидан ушбу мамлакатлардаги ҳуқуқий муҳит, жамият ҳамда давлатнинг ўзаро ҳамкорлиги хусусиати, мустақил ва ҳолис судларнинг мавжудлиги, ҳуқуқ-тартибот органлари нечоғли самарали фаолият юритиши каби омиллар тадқиқ қилинди. Нуфузли мутахассисларнинг фикрича, Ўзбекистондаги ҳуқуқ-тартибот ҳамда хавфсизлик мустақиллик йилларида изчил ва босқичма-босқич амалга оширилаётган, ижтимоий-сиёсий, социал-иқтисодий соҳалардаги энг долзарб масалаларни самарали ҳал этишга йўналтирилган тизимли, кенг қўламли ишлар натижасидир.

Яқинда БМТнинг бир гуруҳ олим ва таҳлилчилари томонидан жаҳоннинг энг бахтли мамлакатлари янги рейтингни тузилиб, эълон қилинди. Уни тайёрлаш чоғида дунёнинг 158 та давлатидаги тегишли кўр-

саткичлар таҳлил этилди.

Этиборлиси шундаки, мазкур рўйхатда республикамиз 44-ўринни эгаллади. МДҲ давлатлари орасида Ўзбекистон биринчи поғонада қайд этилди. Осиё мамлакатлари ичида эса етакчилар қаторидан жой олди. Буларнинг барчаси юртимизда амалга оширилаётган кенг қўламли демократик ислохотлар кўзланган самараларни бераётганидан далолатдир.

Яна бир муҳим жиҳатга тўхталиб ўтиш жоиз. Президентимиз Ислам Каримов қайд этганидек, агарки биз эришган ютуқ ва марраларимиз билан чеғараланиб, хотиржамлик, ҳаволаниш ва бепарволик кайфиятларига берилиб кетсак, бундай ҳолат барчамиз йўл қўйган, кечириб бўлмайдиган катта хатога айланиб кетиши мумкин.

Барчамиз ушбу ҳақиқатни яхши англаб етган ҳолда, аτροφимизда рўй бераётган ўзгаришларга дахлдорлик ҳисси билан, қисқа қилиб айтганда, бу саховатли, тенги йўқ замин — менинг ягона Ватаним, унинг қувончи ва ғам-хўрлиги — менинг қувончим ва ғамхўрлигим эканлигини чуқур ҳис қилган ҳолда яшашимиз ҳаёт тақозосидир.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2014 йил 24 июлдаги "Қонунчилик ижроси-

Улугбек АБДУРАХМАНОВ,
Бош прокуратура бошқарма
прокурори

ни таъминлаш тизимини янада такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида"ги Фармони билан прокуратура органлари тизимидаги Фуқароларнинг ҳуқуқ ва эркинликларини, жамият ва давлат манфаатларини ҳимоя қилиш бошқармаси ва жойлардаги бўлимларнинг Қонунчилик ижроси устидан назорат Бош Бошқармаси номи билан қайта ташкил этилиши прокуратура органлари ҳодимлари зиммасига янада улкан масъулият юкляди. Унинг таркибидан алоҳида Инсон ҳуқуқ ва эркинликларига ҳимоя этилиши устидан назорат бошқармаси фаолият юрита бошлагани алоҳида аҳамият касб этди.

Прокуратура тизимидаги бундай ислохотлар мамлакатимиз раҳбари томонидан билдирилган юксак ишонч ва этибор намунаси эканлигини ҳар бир ходим чуқур англаган ҳолда, биринчи навбатда, бундай ишонччи оқлашга, масъулиятли вазифаларни виждонан, ҳалол ва пок бажаришга ҳаракат қилмоғи, инсон ҳуқуқ ва қонуний манфаатларини ҳимоя қилишдек шарафли ишга ўзининг муносиб ҳиссасини қўшмоғи даркор.

Низоларни ҳал этиш масалалари

Мамлакатимизда Конституция ва қонунлар устуворлиги, инсон ҳуқуқ ва эркинликлари, қонуний манфаатларини ишончли ҳимоя қилишнинг ҳуқуқий механизмининг такомиллаштириш суа-ҳуқуқ тизимини босқичма-босқич ва изчил ислохот этиш, янада демократлаштириш ва либераллаштиришнинг муҳим устувор йўналишларидан бири ҳисобланади.

Шу мақсадда мустақилликнинг дастлабки йиллариданоқ инсон ҳуқуқлари, эркинликлари ва қонуний манфаатларини самарали ва тўлақонли ҳимоя қилиш, суд ва судьялар мустақиллигини босқичма-босқич мустақамлаш ҳамда суд-ҳуқуқ тизимини янада демократлаштиришга қаратилган комплекс ташкилий-ҳуқуқий чора-тадбирлар амалга оширилмоқда.

Тадбиркорлик субъектларини давлат томонидан қўллаб-қувватлаш, уларнинг ҳуқуқлари ва қонуний манфаатларини таъминлаш мақсадида мамлакатимизда суд-ҳуқуқ тизимида ислохотларнинг изчил амалга оширилиши самараси ўлароқ, бугунги кунда мазкур субъектлар ҳуқуқ ва қонуний манфаатларини суд орқали ҳимоя қилиш механизми том маънода янги босқичга кўтарилди.

2013 йил 30 апрелдаги "Ўзбекистон Республикасининг айрим қонун ҳужжатларига ўзгариш ва қўшимчалар киритиш тўғрисида"ги ва 2014 йил 14 майдаги "Ўзбекистон Республикасининг

айрим қонун ҳужжатларига ўзгариш ва қўшимчалар киритиш, шунингдек айрим қонун ҳужжатларини ўз кучини йўқотган деб топиш тўғрисида"ги Қонунлар билан Ўзбекистон Республикаси Хўжалик процессуал кодексига ўзгариш ва қўшимчалар киритилди. Жумладан, иштирокчилар ўртасидаги, иштирокчилар билан ҳўжалик ширкатлари ва жамиятлари ўртасидаги, шу жумладан, акциядорлар ўртасидаги, акциядор билан акциядорлик жамияти ўртасидаги ҳўжалик ширкатлари ва жамиятлари фаолиятдан келиб чиқадиган низоларга доир ишлар (бундан меҳнатга оид низолар мустасно) ҳўжалик судларига тааллуқлилиги белгиланди. Бунда мазкур ишлар низо вужудга келган ҳуқуқий муносабатлар иштирокчиси ташкилотлар ёки jisмоний шахслар бўлишидан қатъи назар, ҳўжалик суди томонидан кўриб чиқилиши алоҳида қайд этилди.

Хўжалик судларига корпоратив низоларни кўриб чиқиш ҳуқуқининг берили-

ши ушбу тоифадаги ишларнинг тааллуқлилиги муаммосини ҳал этмоқда. Шунингдек, яқна тартибдаги тадбиркор макомини йўқотган фуқаролар иштирокчидаги низоларга доир ишлар, агар тегишли талаблар уларнинг аввалги тадбиркорлик фаолиятдан келиб чиқса, ҳўжалик судига тааллуқли эканлиги белгиланди.

Шу билан бирга, 2014 йилнинг 1 сентябрдан бошлаб, суд мажлисларининг видеоконференцолақа режимда ўтказилиши тадбиркорлик субъектлари учун сарф-харажатларнинг кескин камайиши, ортиқча вақт йўқотиш ҳамда овораргарчиликларининг олди олиниши каби қулайликлар яратди.

Ўзбекистон Республикасининг Солиқ ва Меҳнат кодексларида ҳуқуқий муносабат иштирокчилари ўртасида юзага келадиган низоларни суддан ташқари ҳал этиш усуллари назарда тутилган. Хусусан, Солиқ кодексининг 122-моддасига мувофиқ, ҳуқуқи ёки қонуний манфаати бузилган тақдирда, ҳар қандай шахс Давлат солиқ хизмати органларининг қарорлари, улар мансабдор шахсларининг ҳаракатлари ёки ҳаракатсизлиги устидан шикоят бериш учун Давлат солиқ хизматининг юқори турувчи органига ёки судга мурожаат қилиш ҳуқуқига эга. Яъни низоли ҳолат суддан ташқари тартибда, қонунбузилишига йўл қўйган орган ёки мансабдор шахс устидан юқори турувчи орган ёхуд мансабдор шахс томонидан кўриб чиқилиб, ҳал этилиши мумкин.

Меҳнат низолари суддан ташқари тартибда, яъни меҳнат низолари бўйича комиссияларда кўриб чиқилиши мумкинлиги Ўзбекистон Республикаси Меҳнат кодексига ҳам назарда тутилган. Кодекснинг 262-моддасига кўра, жамоа шартномасида, агар у тузилмаган бўлса, иш берувчи ва касба уюшмаси кўмитаси ёки ходимларнинг бошқа вакиллик органи ўртасидаги кели-

Эшмат УСМАНОВ,
Шайхонтоҳур туман прокурорининг
ёрдамчиси

шувда меҳнат низолари комиссияларини тузиш назарда тутилиши мумкин. Меҳнат низолари комиссиялари иш берувчи ва касба уюшмаси кўмитаси ёки ходимларнинг бошқа вакиллик органи томонидан тенглик асосида тузилади.

Низоларни ҳал қилишда ушбу механизмнинг мавжудлиги ҳам юзага келган зиддиятли ҳолатларни суддан ташқари тартибда, ўзаро келишувчанлик асосида ҳамда энг муҳими, тез, қулай ва суд тартибидеги қийинчиликларсиз ҳал қилинишини таъминлайди.

Низоларни муқобил ҳал қилиш деганда, муайян аниқ ҳолатдан келиб чиқувчи низоли ҳуқуқий муносабат субъектлари ўртасидаги келишмовчиликни қонун билан таққиланмаган ҳар қандай усуллар воситасида ҳал қилиш тушунилади.

Илмий адабиётларда низоларни ҳал қилишнинг муқобил усуллари таснифлашнинг бир неча турлари келтирилади. Улардан энг кўп қўлланиладигани ушбу жараёнда иштирок этувчи субъектлар таркибига кўра таснифлаш бўлиб, у қуйидаги кўри-нишларга эга:

— низоли мутахассис жалб этмаган ҳолда, низо иштирокчилари томонидан ҳал қилиш;

— низоли мутахассис, яъни томонларга ҳуқуқий маслаҳатлар берадиган профессионал иштирокчи билан биргаллик ҳал қилиш;

— низоли профессионал бўлмаган воситачи орқали ҳал қилиш, у низолашайтган тарафларга музокара ўтказишда амалий ёрдам кўрсатади ва бунга бошчилик қилади.

(Давоми 7-бетда)

Мамлакатимизда валюта бозорини эркинлаштириш борасида амалга оширилаётган изчил чора-тадбирлар иқтисодий таъминнинг барқарорлашувига, инфляция даражасининг пасайишига, шунингдек, инвестиция жараёнига ижобий таъсир кўрсатмоқда. Ўз навбатида, ички валюта бозорининг эркинлашуви товарлар экспорт-импорти, валюта олд-сотаси, молиявий операциялар ва савдога алоқадор бўлган пул ўтказиш тушумларининг кўпайишига олиб келади.

Қонунга хилоф фаолият

Фаррух ЭРГАШЕВ,
СВОЖДЛКК департаментининг
Тошкент вилоят бошқармаси
бўлим катта инспектори

Ўзбекистон Республикаси ҳудудида қонуний тўлов воситаси бўлган миллий валютанинг мақомини янада мустаҳкамлаш, нақд ҳоржий валютанинг муомала доирасини тартибга солиш, жиноий фаолиятдан олинган даромадларни легаллаштиришга қарши курашиш бўйича халқаро стандартларни сўзсиз бажариш, шунингдек, валюта алмаштириш операцияларини амалга ошириш механизмининг такомиллаштириш мақсадида 2013 йилнинг 30 январиди Ўзбекистон Республикаси Президентининг Қарори қабул қилинди. Бу эса валюта алмаштириш операцияларини амалга оширишни такомиллаштиришда яна бир муҳим босқич бўлди.

СВОЖДЛКК департаментининг Тошкент вилоят бошқармаси ходимлари томонидан валюта бозорини эркинлаштиришга қаратилган норматив ҳужжатлар ижросини таъминлаш, соҳадаги ҳуқуқбузарликларнинг олдини олиш ва ноқонуий хатти-ҳаракатларни фож этиш борасида жойларда кенг қамровли профилактика ва тарғибот тадбирлари ўтказилиб, содир этилган ҳар қандай жиноят учун жазо муқаррар эканлиги тушунтириб келинмоқда.

Шундай бўлса-да, мавжуд қонунларга чал бериб, кўча-кўйда валюта алмаштиришни ўзига касб қилиб олганлар учраб турибди. Жумладан, департаментнинг Чирчиқ шаҳар бўлими ҳамда ҳуқуқни муҳофаза қилувчи бошқа орган ходимлари билан ҳамкорликда ўтказилган тадбирда фуқаролар Хамид Кучимов ва Мирзабек Бойматовлар (исм-фамилиялар ўзгартirilган) ўзаро тил бириктириб, фуқаро Йўлдош Исановга 4800 АҚШ долларини 14 млн. 736 минг сўмга сотаётган вақтда ушланди. Валютафурушларга нисбатан жиноят иши кўзгатилиб, суднинг ҳукми билан тегишли жазо тайинланди.

Раҳбарлик катта масъулиятни талаб қиладиган бурчдир. Бирор мансабга ўтирган одам ана шу масъулият талабларидан келиб чиқиб ишласа, жамоа орасида ҳурмат орттиради, доимо юзи ёруғ бўлади.

Бироқ айрим кимсалар ҳам борки, мансабни бойлик орттириш, бошқалар устидан ҳукмронлик қилиш учун кулай имконият деб билади. Ўзбекистон Республикаси кўзи оғизлар жамияти марказий бошқарувида масъул лавозимлардан бирида ишлаган Шокир Ақромов (исм-фамилиялар ўзгартirilган) мана шундай шахслардан экан.

Кўзи оғизларни иш билан таъминловчи корхоналардан бири Чуст туманида жойлашган бўлиб, ушбу ишлаб чиқа-

Розилик хатининг «баҳо»си

риш мажмуасига белгиланган миқдорда пахта толаси ва лент ажратиш назарда тутилган. Ш.Ақромов эса бу масалани ўз хизмат мажбуриятларидан келиб чиқиб амалга оширишни истамасди. У кўзи оғиз фуқаролар ишлайдиган Чуст ўқув ишлаб чиқариш корхонаси раҳбари А.Юсуповга "Пахтаасаноат" уюшмасидан 150 тонна пахта ленти ва 20 тонна тола олиб кетишига розилик хатини ёзиб бериш учун "ҳақ" талаб қилди. Корхона келажигини ўйлаган А.Юсупов унинг талабини бажаришдан бошқа илоҳ топа олмади. У Ш.Ақромов айтган 4500 АҚШ долларини олиб келиб берди-да, розилик хатини олди.

Кўзи оғизлар жамиятининг

Фаргона вилоят бошқармаси ходими М.Кулмонов ҳам Ш.Ақромовнинг олдида худди шундай юмуш билан келди. У ҳам бошқармага тегишли 50 тонна пахта ленти ҳамда 10 тонна толани олиш учун розилик хати сўради. Ш.Ақромов розилик хатини шунчаки ёзиб беришни истамасди. Унга гап орасида "хизмат ҳақи"ни тушунтириб қўйди. М.Кулмонов эса "тушунарли", дегандек бош силкиб чиқиб кетди ва бу ҳақда керакли жойга ариза билан мурожаат қилди.

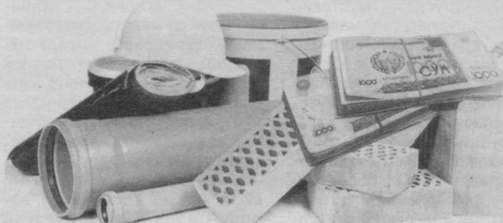
СВОЖДЛКК департаментининг Миробод туман бўлими томонидан ўтказилган тадбирда тамагирнинг фаолиятига чек қўйилди. Ш.Ақромов ўз хонасида 1250 АҚШ долларини

Адҳам ИСМОИЛОВ,
СВОЖДЛКК департаментининг
Тошкент шаҳар бошқармаси
матбуот гуруҳи катта инспектори

ни пора тариқасида олаётган вақтида ҳуқуқни муҳофаза қилувчи орган ходимлари томонидан қўлга олинди.

Жиноят ишлари бўйича Тошкент шаҳар суди бу кимсанинг қилмишига яраша жазо тайинлаб ҳукм чиқарди. Унга кўра, Ш.Ақромов олти йил муддатга озодликдан маҳрум қилинди.

Мансабни суиистеъмол қилиш, тамаъзига ўз мажбуриятини бажариш охир-оқибат ана шундай аянчли якуни топишни унутмаслик керак.

Суяр бир неча бор суднинг қора курсисидан ўтириб, тегишли жазосини олди. Лекин ўзига тегишли ҳулоса чиқармаган кўринади. "Ўрганган кўнгил ўртанса қўйма", деганларидек, Суяр яна қинғир ишларини давом эттирди. Бу гал у қурилиш фирмаси ташкил этишни режалаштирди. Таниши Олег билан учрашиб, унга ўз тақлифини билдирди.

— Қурилиш фирмаси ташкил қилмоқчиман. Шунга сизни директор сифатида расмийлаштирсак, нима дейсиз? — деди Суяр.

Кутилмаган тақлифдан ҳайрон бўлган Олег нима дейишни билмай қолди.

— Мен ҳисоб-китоб ишларини унчалик тушунмайман, — деди Олег.

— Ундан хавотир олманг, буёғини менга қўйиб беринг. Сиз фақат корхонанинг банк ва бошқа корхоналар билан боғлиқ ҳужжатларига имзо қўйсангиз бўлди. 350-400 минг сўм ойлик маош бериб тураман, — деди Суяр уни кўндиришга уриниб.

Ишисиз юрган Олег бу яхши тақлиф эканлигини ўйлаб, рози бўлди.

Иккаласи Самарқанд туман ДСИдан рўйхатдан ўтказиб, "Самарқанд Гулобод инвест" масъулияти чекланган жамиятини ташкил қилишди. Олег расман директор бўлса-да, корхонани Суяр хуфиёна бошқариб юрaverди.

Икковлон корхона фаолияти давомида пул кўчириш йўли билан 10 млрд. 852 млн. 471 минг сўмлик қурилиш материаллари ва бошқа ҳар хил турдаги махсулотлар олди-сотдиси билан шуғулланишди. Бироқ, бу фаолият давомида амалда-

ги тартиб-қоидага риоя қилинмади. Пул маблағлари назорат-касса машинасидан ўтказилмади, банк муассасасига ҳам топширилмай савдо ва хизмат кўрсатиш қоидалари бузилди.

Моддий манфаат айрим кишиларни ҳаволантиради. Бундай шахслар кўзига пулдан бошқаси кўринмайди. Жиноий шериклар "Бунёд капитал инвест сервис" масъулияти чекланган жамияти билан қурилиш материаллари етказиб бериш ҳақида шартнома тузишди. Шартномага мувофиқ, "Бунёд капитал инвест сервис" "Самарқанд Гулобод инвест" масъулияти чекланган жамиятининг "Капитал банк" филиалидаги ҳисоб рақамига 65 миллион сўм пул кўчирди. Бироқ, Суяр ва Олег томонидан қурилиш материаллари етказиб берилмади. Материаллар етказиб берилганлиги ҳақида қалбаки ҳужжат тайёрлаб, "Бунёд капитал инвест сервис" МЧЖ директорининг имзосини сохташатиришди. Келиб тушган 65 миллион сўм пулни эса ўз эҳтиёжларига сарфлаб юборди.

Нафси ҳақалак отаётган Суяр Иштихон туман ДСИдан рўйхатдан ўтказиб "Аъзам қурилиш гранд" ушхисий корхонасини ҳам

«Директор»нинг қилмишлари

Бобур ХОЛМУХАМЕДОВ,
СВОЖДЛКК департаментининг
Самарқанд вилоят бошқармаси
бўлим катта инспектори

ташкил қилди. Бу корхонага таниши Аъзамни "қўғирчоқ директор" қилиб тайинлади. Амалдаги мавжуд қарорлар талабига зид равишда 17 миллиард 783 миллион 387 минг сўмлик қурилиш материаллари ва бошқа турдаги махсулотларни нақд пулга сотди. Тушган пул маблағларини банк муассасасига топширмади. Боз устига пул маблағларини бухгалтерия ҳисоботларига ҳам кирим қилмасдан савдо ва хизмат кўрсатиш қоидаларини бузди.

Бундан ташқари, Суяр ва Аъзам савдо фаолиятини амалга оширад экан, лицензия олмасдан ноқонуий равишда 19 млн. 970 минг сўмлик автотранспорт хизмати кўрсатишга ҳам аён бўлди. Суяр Имомов ҳамтовғои Олег билан келишган ҳолда жиноятларини бекитиш мақсадида жамият ва корхонанинг молиявий ҳужжалик фаолиятига оид қатъий ҳисобдога бухгалтерия билрамчани ҳужжатларини қасддан йўқ қилиб юборди. Бу иш билан у қорлар ёғиб излар бекилади, деб ўйлаган эди.

Жиноятчилар "Бунёд капитал инвест сервис" МЧЖга етказилган 65 млн. сўмлик зарарни қоплашди.

Суд ҳукми билан уларга нисбатан жазо муқаррарлиги таъминланди.

Барака — ҳалолликда

Бугун тадбиркор-ишбилармонларни ҳар жиҳатдан қўллаб-қувватлаш, уларни хайри ва эзгу ишларга руҳлантириш учун барча қонуний асослар яратилган.

Аммо Бунёд Наимов (исм-фамилияси ўзгартirilган) соҳага бўлган эътибори гамҳўрликни ҳис эга билмади. Оқибатда амалдаги қонунларга чал бериб, ризкинни нопок йўللardan излади.

Б.Наимов тадбиркор сифатида фаолият бошлаб, Наманган шаҳар ҳокимлигидан "Чакана савдо, ёғоч ва алюминий-профилдан эшик ва ромлар тайёрлаш, уй ҳайвонларига қараш хизмати" билан шуғулланиш учун рўйхатдан ўтди.

Негадир у шу кенг қамровли ишларни амалга ошириш йўлидан бормасдан Чортоқдаги МЧЖлардан бирининг ҳисобчиси ишончига кириб, у билан 8 бош қорамолни бозор баҳосидан юқори нархларда пул ўтказиш йўли билан сотиб олишга келишади.

Бунёд қорамолларга эга бўлган, уларни бозорда 29 млн. сўмга сотди. Шу тарзда ўзганинг мулкни фибрибарлик йўли билан қўлга киритиб, пулни ўз манфаати йўлида ишлатиб юборди.

Биринчи қинғир иш бароридан келганидан руҳланган устомон ўз қилмишларини давом эттирди. "Халк банки"нинг Тошкент вилояти Чиноз тумани филиалида очилган ҳисоб рақами орқали бир ойда 1 млн. сўмдан зиёд, "Миллий банк"нинг Тошкент шаҳар Ҳамза тумани филиалида очилган ҳисоб рақами орқали яна бир ойда 11 млн. 253 минг сўм дебет ва яна шунча миқдорда кредит айланмаларини амалга оширди.

У қонуний иш юритганда-ку, "барака топсин", дейиши-ми тайин эди. Таассуфки, юқоридаги операцияларда ҳам Б.Наимов барака ҳалолликда эканини унутиб, тегишли қонун ҳужжатлари талабларини қўпол равишда бузди. Пул кўчириш йўли билан сотиб олинган жами 11 млн. 784 минг сўмликдан зиёд махсулотларни нақд пулга

Элёрбек ТИЛЛАБОВЕВ,
СВОЖДЛКК департаментининг
Чортоқ туман бўлими инспектори

сотди. Аммо савдодан тушган пулни назорат-касса машинасига кирим қилмади, банкка ҳам топширмади. Бу ҳам етмагандай, қинғир ишларини яшириш мақсадида қатъий ҳисобдога бухгалтерия ҳужжатларини қасддан йўқ қилиб юборди.

Лекин барибир Бунёд Наимовнинг қонунга хилоф хатти-ҳаракатлари ошқор бўлди. Суд ҳукми билан унга тегишли жазо тайинланди.

Тадбиркорлик соҳасида фаолият юритаётганлар яратиб берилаётган шарт-шароитлардан тўғри фойдаланишлари даркор. Шундангина уларнинг ишларида қут-барака бўлиб, бошларини баланд кўтариб юрадилар.

Жамоатчилик назоратида ОАВнинг ўрни

Пойтахтимиздаги Миллий матбуот марказида давлат ҳокимияти ва бошқаруви органлари фаолияти устидан жамоатчилик назоратини олиб боришда оммавий ахборот воситаларининг ролига бағишланган матбуот анжумани бўлиб ўтди.

Ўзбекистон Журналистлари ижодий уюшмаси Фуқаролик жамияти шаклланишини мониторинг қилиш мустақил институти билан ҳамкорликда ташкил этган тадбирда Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Қонунчилик палатаси депутатлари, Ўзбекистон Миллий университети ва Жаҳон тиллари университети журналистика факультетлари профессор-ўқитувчилари, давлат ва жамоат ташкилотларининг матбуот хизматлари раҳбарлари, журналистлар иштирок этди.

Тадбирда сўзга чиққанлар давлат ҳокимияти ва бошқаруви органлари фаолияти устидан жамоатчилик назоратини шакллантириш демократик жамиятнинг муҳим кўринишларидан бири эканини таъкидлашди.

Ўртбосимиз Ислоом Каримов раҳнамолигида ишлаб чиқилган "Кучли давлатдан — кучли фуқаролик жамияти сари" тамойилининг ҳаётга татбиқ этилиши натижасида жамоат тузилмалари, жумладан, оммавий ахборот воситаларининг жамиятимиздаги ўрни тобора ошиб бормоқда.

Мамлакатимизда демократик ислохотларни янада чуқурлаштириш ва фуқаролик жамиятини ривожлантириш концепциясида белгиланган вазифалар изчиллик билан ҳаётга татбиқ этилиши бу йўналишдаги ишларни янада кенгайтиришга хизмат қилаётди. Унга кўра, оммавий ахборот воситаларининг иқтисодий асослари, уларни давлат томонидан қўллаб-қувватлаш кафолатлари, давлат ҳокимияти ва бошқаруви органлари фаолиятининг очиқлигини таъминлаш давр талабларига уйғун тарзда такомиллаштирилмоқда. Ўзбекистон Республикасининг 2014 йил 5 майда қабул қилинган "Давлат ҳокимияти ва

бошқаруви органлари фаолиятининг очиқлиги тўғрисида" ги Қонуни фуқароларнинг ахборот соҳасига оид ҳуқуқларини кенг таъминлаш, давлат ҳокимияти ва бошқаруви органлари масъулиятини тобора кучайтиришда муҳим аҳамият касб этмоқда.

Давлат ва жамоат ташкилотларининг матбуот хизматлари фаолияти изчил ривожланмоқда. Жаҳон алоқа тармоғида давлат ва жамоат ташкилотларининг веб-сайти яратилгани ва уларнинг фаолиятига оид барча маълумотлар мунтазам ёритилаётгани фуқаролик жамияти институтлари вакилларига давлат органлари фаолиятига оид ахборотларни тўсиқсиз олиш имкониятини яратди.

Ушбу чора-тадбирларни янада такомиллаштиришда оммавий ахборот воситалари фаолияти муҳим ўрин тутди. Оммавий ахборот воситаларида бу йўналишда кўп қабатли материаллар чоп этилмоқда, телекўрсатув ва радиоэшиттиришлар эфирга узатилаётди. Ўзбекистон Журналистлари ижодий уюшмаси ҳузурида ташкил этилган мониторинг гуруҳи журналистларнинг ушбу йўналишдаги ижодий фаолиятини доимий таҳлил этиб бормоқда.

Матбуот анжуманида давлат ҳокимияти ва бошқаруви органлари очиқлигини таъминлаш ҳамда оммавий ахборот воситалари билан самарали ҳамкорлигини ташкил этишда матбуот хизматларининг ўрни, мамлакатимизда амалга оширилаётган сиёсий, ижтимоий-иқтисодий, маънавий ислохотлардан халқимизнинг хабардорлигини ошириш, дахлдорлик туйғусини янада кучайтиришда журналистларнинг ўрни мавзуларида маърузалар тингланди. Журналистларнинг саволларига жавоб қайтарилди.

Ўзбекистон Республикаси Ҳарбий прокуратурасида жиноятчиликнинг олдини олиш ва унга қарши курашиш, терговга қадар текширув, дастлабки тергов ва тезкор-қидирув фаолиятини такомиллаштириш ҳамда самарадорлигини оширишга бағишланган ўқув-амалий семинар бўлиб ўтди.

Соҳавий билимлар бойитилди

Уни ўтказишдан асосий мақсад ҳарбий прокуратура органларида хизматни ўтаётган ёш ходимларга соҳани пухта ўргатиш, уларнинг касбий малакасини ошириб боришини ҳамда амалий тажрибага эга бўлишини таъминлашдан иборатдир.

Ўзбекистон Республикаси Бош прокуратураси, Республика ҳарбий суди, Мудофаа ва Ички ишлар вазирликлари ҳамда оммавий ахборот воситалари вакиллари, соҳага оид эксперт ва мутахассислар иштирок этган ушбу тадбирни Ўзбекистон Республикаси Ҳарбий прокурорининг ўринбосари Б.Худойбердиев кириш сўзи билан очди. Бунда у Президентимиз Ислоом Каримов раҳбарлигида инсон ҳуқуқ ва эркинликлари ҳамда қонуний манфаатларини таъминлаш борасида амалга оширилаётган туб ислохотлар кучли фуқаролик жамияти ва ҳуқуқий демократик давлат барпо этишда муҳим омил бўлаётганини, инсонпарварлик руҳи билан йўрилган миллий қонунчиликнинг такомиллаштириб борилиши эса жамиятимизнинг янада демократлашуви ва аҳоли фаровонлигини юксалтиришга хизмат қилаётганини таъкидлади.

Ўқув-амалий семинар мобайнида иштирокчилар жиноятчиликнинг олдини олиш ва унга қарши курашиш, тер-

говга қадар текширув, дастлабки тергов ва тезкор-қидирув фаолиятини ташкил этиш, махфий ҳужжатлар билан ишлаш тартиби, суд-тиббий экспертиза тайинлаш, тан жароҳатларининг оғирлик даражасини белгилаш методикаси, ходиса содир бўлган жойни кўздан кечириш тактикаси, унинг криминалистик тавсифи ва расмиёлаштириш тартиби каби бир қатор долзарб мавзулардаги маърузаларни тингладилар.

Бундан ташқари, тадбир давомида қатнашчиларга халқаро жиноятчилик, жумладан, терроризм, диний экстремизм, гиёҳвандлик, одам савдоси, уюшган жиноятчилик ва коррупцияга қарши курашиш, бу борадаги фаолият самарадорлигини, шунингдек, оғоҳлик ва ҳушёрликни янада оширишда бошқа ҳуқуқни муҳофаза қилувчи органлар билан йўлга қўйилган ҳамкорлик масалалари бўйича ҳам алоҳида тушунтиришлар бериб ўтилди.

— Олий таълим муассасасини тамомлаган ҳар қандай талаба амалий фаолиятга киришар экан, табиийки, турли-туман саволлар қуршовида қолади. Назария ва амалиёт кесишувидаги мураккабликларга эса ана шундай ўқув-амалий семинарларда бир неча йиллик бой малака эгалари билан суҳбатлашиш, тажриба алмашиш жа-

Жамшид ТЕМИРОВ,
Ўзбекистон Республикаси
Ҳарбий прокуратураси бўлим
ҳарбий прокурори

раёнида ечим топасиз, — дейди семинар қатнашчиси Озод Жўрабоев. — Маърузаларда илгари сурилган долзарб вазифалар, таклиф ва мулоҳазалар иш фаолиятимизда дастуриламал бўлиб хизмат қилишига ишонаман.

— Интерфаол усулларда олиб борилган ўқув машғулотларида кўп нарсга ўргандик, — дейди Тошкент ҳарбий округ ҳарбий прокуратураси катта терговчиси Шерзод Ҳуринов. — Прокурор-тергов ходимларининг масъулиятини ошириш, улар ўртасида ноҳўя хатти-ҳаракатларнинг олдини олиш, "Касб одобномаси"га риоя этишга доир талабларга бағишланган маърузалар бехиётлар кишини ўз-ўзини таҳлил қилишга ундайди. Бу ерда ўрганганларимиз, устозларимизнинг иш услуби, замонавий технологиялардан фойдаланган ҳолда терговни олиб бориш тажрибалари иш жараёнида асқотиши аниқ.

Икки кун давом этган ўқув-амалий семинар давомида иштирокчилар жисмоний тайёргарлик ва нишонларга ўқ отиш машғулотида ҳам қатнашиб, маҳоратларини синовдан ўтказдилар.

Низоларни ҳал этиш масалалари

[Давоми. Бошланиши 5-бетда]

Низоларни тартибга солиш усулларининг фарқланиши ушбу усулларнинг узок тарихий тараққиёт жараёнида шаклланиши билан изоҳланади. Низоларни муқобил ҳал этиш — низоларни суддан ташқари ҳал қилиш билан боғлиқ бўлган тартиб-таомиллар мажмуи ҳисобланади.

Хорижий мамлакатларда низоларни ҳал қилишнинг ўндан ортиқ муқобил усуллари назарда тутилган. Ҳусусан:

медиация — томонлар ўртасидаги низони ҳолис шахс (воситачи) иштирокида, низоли масала бўйича томонлар учун мажбурий бўлган келишув ишлаб чиқиш асосида ҳал қилиш усули ҳисобланади. Бу жараёнда учинчи тараф, яъни воситачи қарор қабул қилиш ваколатига эга бўлмайдиган; яраштирув — низоларни ҳал қилишнинг яна бир усули бўлиб, бунда учинчи шахс, яъни ҳолис тараф мустақил равишда низолашаётган томонлар учун низони ҳал қилиш бўйича шартлар ишлаб чиқиш ва тавсия қилиш ваколатига эга бўлади. Ушбу шартлар ва усулларни томонлар қабул қилиши мажбурий эмас, лекин воситачининг таклифини албатта кўриб чиқиши шарт ҳисобланади;

музокаралар — низоларни ҳал қилиш бўйича кенг қўлланиладиган усуллардан бири бўлиб, низолашаётган томон-

ларнинг низони тартибга солиш вариантларини ишлаб чиқишга қаратилган тўғридан-тўғри алоқасини англатади.

Қонун чиқарувчи муайян турдаги муносабатларда судга мурожаат қилишнинг зарурий шarti сифатида музокара жараёнини (шикоят тартиби) белгилаб қўйиши мумкин. Воситачи иштирокисиз ёки ҳолис воситачи орқали амалга ошириладиган музокаралар — унчалик қиммат бўлмаган ва низони етарли даражада тез ҳал қилиш усули ҳисобланади;

ҳолис тарафнинг дастлабки баҳолаши — бунда низолашаётган томонлар иккала томон учун ҳам маъқул бўлган об-

рўли шахсга низоли масала бўйича мурожаат этадилар ва у томонларга низоли ҳолат юзасидан оғзаки ёки ёзма тарзда дастлабки хулоса беради;

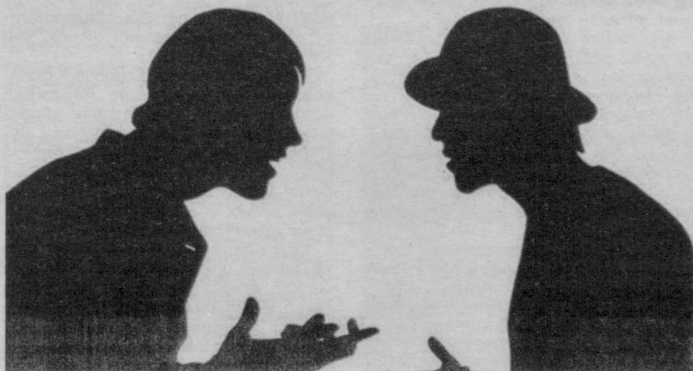
мини-суд (мини-триал) — низони ҳал қилишда қўлланиладиган, баҳсли масала суд тартибиде муҳокама қилинадиган жараён ҳисобланади. Бунда мажбурий равишда корхона раҳбарлари, уларнинг юристлари ва зарур ҳолларда учинчи мустақил тараф иштирок этиб, иш кўриб чиқишига бошчилик қилади. Суд бошлангунга қадар томонлар музокара ва иш моҳиятини ўрганиш шаклида бири-бири билан маълумотларни алмашадилар ҳамда томонларни қизиқтираётган манфаатларга аниқла кiritиб олади-

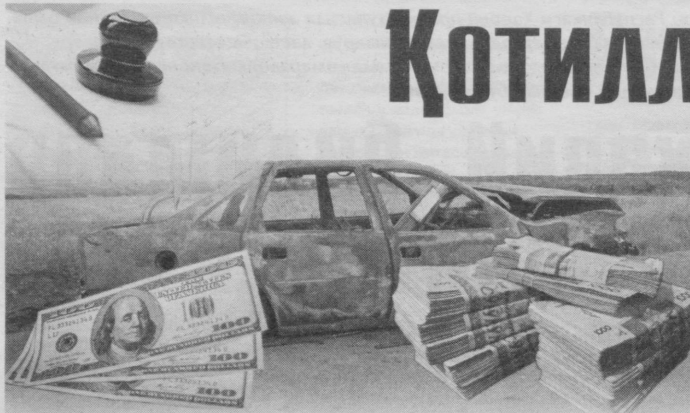
лар. Иш судья томонидан эмас, балки томонлар вакиллари томонидан кўриб чиқилади. Вакиллар низони тартибга солишда тўлиқ ваколатга эга бўлади. Баъзида процессда раислик қилиш ва музокара ва маълумот алмашиш таъминлаш учун ҳолис ҳуқуқшунос маслаҳатчи жалб этилиши мумкин;

воситачилик — ҳақамлик суди. Ушбу усул низоларни тартибга солишнинг воситачи судьялар иштирокидаги тури ҳисобланади. Ушбу жараёнда тарафлар низони ҳал қилиш бўйича воситачи ва судья сифатида айнан бир шахсдан фойдаланишга келишиб оладилар. Воситачи билан тартибга солинадиган масалалар ҳақамлик суди орқали ҳал қилинади;

онлайн-тартибга солиш — интернет технологияларидан фойдаланган ҳолда низоларни ҳал қилиш усули бўлиб, у турлича кўринишларда, жумладан, электрон ҳужжат айланиши, видеоконференцалоқа каби шаклларда бўлиши мумкин. Бу усуллардан фойдаланиш низоларни ҳал қилишда унумдорлик ва тезкорлигини оширишга хизмат қилади ва ҳўжалик субъектлари учун қулайликлар яратди.

Низоларни ҳал қилишнинг юқорида келтирилб ўтилган ва бошқа турлари ҳуқуқий муносабат иштирокчиларига зиддиятларни тинч йўл билан ҳал қилиш, шерикчилик муносабатларини сақлаб қолиш ва турли хил суд ҳаракатларидан озод бўлиш имконини беради.

Узоқ йўлга сафарга чиққанида ёнингда ҳамроҳинг бўлгани яхши. Йўлда зерикмасликдан ташқари, манзилга қандай етиб олганини сезмай ҳам қоласан. Водийдан пойтахт томон келаётган "Нексия"га Ангрэн шахридан йўловчи сифатида ўтирган йигит сўзамолгина экан, ҳайдовчи билан тезла чиқишиб кетди. Йўл-йўлакай ўзини Ангрэн педагогика институти талабаси деб таништирган Маҳмуд Бозоровга (исм-фамилиялар ўзгартирилган) ҳайдовчининг ҳаваси келди. Гап орасида ҳозир ўқишга кириш осон эмаслиги-ю қизи Тошкент тиббиёт академиясининг Фаргона вилоят филиалига ўқишга кириш ниятида эканлигини айтган эди, Маҳмуд унга жавоб бермай ўйлаб қолди.

Агар шу тобда унинг ростдан ҳам институтда ўқиши-ю ҳайдовчининг гапни эшитиб, бир вақтлар ўзи ҳам ўқишга кириш ҳаракатида юрган пайтларга ёдига тушиб кетган бўлса керак, ўша дамларни хотирлаб, ўйлаб қолгандир, деб ўйласангиз, янглишасиз. Аксинча, у айна дамда қандай қилиб бўлмасин, ҳайдовчининг ишончига кириш, унинг пулларини ўзлаштириш ҳақида бош қотирарди.

Бунинг учун кўп вақт керак бўлмади. Маҳмуд зумда ҳаммасини режалаштириб, ҳайдовчига юзланди:

— Гоффор ака, кўнглимга ўтириб қолдингиз. Шу сабабли сизга ёрдам бермоқчиман. Биласизми, бир профессор танишим бор. Агар хўп десангиз, ўша билан гаплашиб кўраман. Ёрдам берса, ажаб эмас...

— Бормисиз, ука! Умрингиздан ба-рака топинг. Мен розиман. Танишингиз билан гаплашиб кўринг. Бунақа ишлар осон битмаслигини биламан. Нима хизмат деса, тайёрман...

Шу гапдан кейин икковлон телефон рақамларини алмашишти. Орада уч-тўрт марта кўнгираклашишди. Шундай кунларнинг бирида Маҳмуд телефон қилиб, қаерда учрашишлари мумкинлигини сўраган эди, Гоффор "Кўйлик" бозорини учрашув жойи қилиб белгилади. Эртаси куни Гоффорнинг тижоратдаги шеригининг дўконидан учрашишди.

Маҳмуд салом-алиқдан сўнг мақсадга кўчди: "профессор" таниши билан учрашгани, у ёрдам беришга рози бўлгани, бунинг учун атиги 5 минг 500 АҚШ доллари сўраганлиги-ю, ҳозирча 3 мингини бериш кераклигини айтган эди, Гоффорнинг кўзлари қувончдан порлаб кетди. Шундай бўлса-да, ўзини босиб, ўша "профессор" билан учраштиришни сўради. Аммо Маҳмуд "профессор" бунақа ишларда ўта эҳтиёткор экани, шу сабабли учрашишга рози бўлмаслигини, пулни ўзидан олишини тайинлаганини айтган экан, агар маъкул бўлмаса, орани очик қилишини гап орасида қистириб ўтди. Бу гапдан шошиб қолган Гоффор Маҳмудга айтилган пулни санаб берди-да, ундан шу ҳақда тилхат ёздириб олиб, ишончли бўлиши учун оғайнисига қўл қўйдириб ҳам олди.

Қизининг ўқишга кириши ҳал бўлганидан бирмунча хотиржам бўлган Гоффор ора-сера Маҳмудга телефон қилиб, иш қандай кетаётганини сўраб, ваъдасини бажариш учун кўлини совуқ сувга ҳам урмаган Маҳмуд эса ҳаммаси жойида эканлиги ҳақида оғиз кўпиртириб, уни ишонтириш билан бирга, ундан олган пулларни бемалол ўзининг эҳтиёжларига сарфлаб юрарди.

Тақдирнинг аччиқ ўйинларини қарангки, айнан ўша кезларда Ф.Солихов мактабни тугатаётган ўғлини

Қотилликка етаклаган фирибгарлик

Тоҳир ХУСАНОВ,
Бош прокуратура бошқарма
бошлигининг ўринбосари

берсин. Ахир ўлимдан бошқа ҳамма нарсанинг ҳам иложи бор, дейишадик! Нима хизмати бўлса, айтаверсин...

Маҳмуд ҳозиргина жаҳл отига минган одамнинг зумда паст тушиб, илтимос оҳангида айтган гапларидан бироз ўзига келди. Шунинг баробарида, чўнтагига ўз-ўзидан оқиб келаётган пуллар унга эс-хушини йўқотар даражада таъсир қилди. "Энди қандай бўлмасин, отни қамчилас керак. Ортага йўл йўқ".

У шундай хаёллар билан ўйлашиб қолган эди, буни ўзича тушунган Ф.Солихов яна илтимос қилишни бошлади.

— Бўлди, ака, — деди ниҳоят М.Бозоров ўзини қўлга олиб. — Кўндирдингиз. Майли, сиз учун яна бир бор "профессор"га учраб кўраман...

Орадан уч-тўрт кун ўтгач, Маҳмуд Ф.Солихов билан учрашиб, "профессор" таниши қизини "контракт" асосида ўқишга жойлаб қўйишга ваъда қилгани, бунинг учун 8 минг АҚШ доллари бериш лозимлигини айтган эди, фарзанди талаба бўлиши учун хар нарсгага тайёр ота айтилган пулни қўшқўллаб унга топширди.

Пулларни қўлга қиритган М.Бозоровнинг олдида энди қандай бўлмасин, Ф.Солиховни хотиржам қилиш масаласи кўндаланг турар эди. У бунинг ҳам йўлини топди. Вақтини топиб, тиббиёт академиясининг Фаргона филиалига йўл олган Маҳмуд филиалнинг ҳисобхонаси ходимларига ўзини Давлат тест маркази ходими деб таништирди ва Ф.Солиховнинг қизи қўшимча қабул қилинган талабалар сафида бўлиши мумкинлигини айтиб, унинг номига 6 млн. 700 минг сўмлик контракт тўлови учун шартнома олишга муваффақ бўлди. Сўнгра ушбу шартномани Ф.Солиховга кўрсатиб, тўловни "профессор" танишининг пластик карточкаси орқали амалга оширишини, шунинг учун нақд пулларни ўзига беришни сўради. Фирибгарнинг наватдаги алдовига лаққа тушган ота унга 6 млн. сўм пулни бериб юборди.

Энди нават Ф.Солиховнинг қизини ҳам худди унинг ўғли сингари "ўқишга жойлаштиришга" келди. Бунинг учун М.Бозоров Ангрэн шаҳар "Ипотека банки"га кириб, у ердан икки донга бўш тўлов паттаси олди-да, уларга Ф.Солиховнинг номидан Тошкент тиббиёт академиясининг Фаргона филиали ҳисоб рақамига аввал 4 млн. 700 минг сўм, сўнгра яна 3 млн. сўм маблағ контракт тўлови учун тўланганлиги ҳақидаги маълумотларни киритди ва ўзи раҳбарлик қилиб келаётган МЧЖнинг муҳрини билинар-билинмас қилиб босиб қўйди. Хужжатларни қалбақлаштириш амалга ошганидан кейин уларни Ф.Солиховга бериб, уни қизининг "ўқишга киргани" билан табриқлашгани ҳам унутмади. Бу орада Ф.Солиховнинг қизи ўқишга борди, аммо у талабалар сафида йўқ эди. Бу ҳақда эшитган Маҳмуд октябрь ойида институтда вақант бўлишини айтиб, уни хотиржам қилди.

Айтмоқчи, Маҳмуд Бозоров Ф.Солиховнинг ишончини шу даражада қозонган экани, ўша йилнинг апрель ойида Фаргона вилоятли хуқуқни муҳофаза қилувчи органлардан бирига ишга кирмоқчилигини, агар шу иш битса, келгусида унга "қўллаб" юришини айтиб, 2 минг 300 АҚШ доллари ҳам қўлга қиритди.

Май ойида эса Ангрэн шаҳридаги танишлари орқали Ф.Солиховга арзон нархда кўмир олиб беришни ваъда қилиб, ундан 4 млн. 300 минг сўм, июнь ойида "кўмирнинг нархи кўтарилиб кетибди", дея 8 млн. 400 минг сўм пул

олади. Октябрь ойига келиб, "кўмирни ортиш ва ташиш харажатларига", деб Ф.Солиховнинг уқасидан яна 6 млн. сўм маблағни олиб, чўнтагига уради.

Бу пайтга келиб, фарзандларининг ўқиши ҳал бўлмаганлиги, устига-устак ваъда қилинган кўмирдан ҳам дарак бўлмаётганидан Ф.Солиховнинг фиғони фалакка чикди ва у М.Бозоровни топиб, ундан пулларни қайтаришни талаб қила бошлади. Осон йўл билан ўз-ўзидан оқиб келган маблағни ўйламай-нетмай деярли сарфлаб юборган Маҳмуд энди уларни эгасига қайтарма олмасди. Шу сабабли ўйлай-ўйлай, Ф.Солихов ўзини тинч қўймаслигига қўзи етиб, ундан батамом қутулиш ҳақидаги қарорга келди.

Бу ишни бир ўзи амалга ошира олмаслигига қўзи етиб, укалари Аҳмад билан Зафардан ёрдам сўради. Аканинг режасини эшитган укалари унга шерик бўлишдан бош тортишди. Аммо Маҳмуд агар ўзининг шунча қарзи борлигидан касал бўлиб ётган отаси хабар топса, аҳволи янада оғирлашиб қолишини айтиб, уларни кўндиришга ҳаракат қилди. Ахир, Аҳмад унга ёрдам беришга рози бўлди.

Ака-ука белгиланган куни уйлари-дан пичоқ билан йўлга чиқишди. Маҳмуд йўл-йўлакай Ф.Солиховга кўнгирак қилди-да, пойтахтдаги танишларидан пул олиб, қарзини узмоқчилигини айтиб, тез учрашини сўради. Бу хабардан "оғзи қулоғига етган" Ф.Солихов шу заҳоти етиб келди ва учовлон йўлга тушишди. Оҳангарон тумани худудидан ўтишаётганда олдинда ўзини нималар кутаётганидан беҳабар Ф.Солихов Маҳмуднинг илтимоси билан машинасини чекка жойида тўхта-тди.

Кимсасиз жойга келишгандан фойдаланган ака-ука шу заҳоти унга ташлашиб, пичоқни ишга солишди. Тўсатдан бўлган ҳужум, устига-устак бир кишининг икки кишига кўч етиши қийин бўлгани сабабли кўч ўтмай Ф.Солихов олган тан жароҳатлари туфайли ҳаётдан кўз юмди. Унинг нафас олмаётганига ишонч қилинган Маҳмуд машинани ҳайдаш учун уйда қолган иккинчи уқаси Зафарни чақирди. У етиб келгач, жасадни машинага ортиб, хилватроқ жой излашди. Ниҳоят, ўзларига маъқул жойни кўриб, машина юкхонасидан топилган пулларни олишди ва машинани жасадга қўшиб ёқиб юборишди. Ҳазрати эса катта йўлга чиқиб, машина тўхта-тиб, уйга равона бўлишди.

Маҳмуд эртаси куни машина юкхонасидан чиққан пулни санаб кўрса, 20 млн. сўмдан ошироқ экан. У бу пуллардан 700 минг сўмни олиб қилиб, қолганини АҚШ долларига алмаштириш учун бир танишга бериб қўйди.

Бу пайтда эрининг тўсатдан йўқолиб қолганидан хавотирга тушган Ф.Солиховнинг хотини таниш-билишлардан сўраб-суриштиришга киришган эди. Уларнинг орасида М.Бозоров ҳам бўлиб, қилгилгани қилиб қўйган қотил ўзини ҳеч нарсадан хабари йўқдек кўрсатиб, Ф.Солиховни бир кун олдин Тошкентга кузатиб қўйгани ҳақида ёлгон тўқийди. Шундай бўлса-да, хуқуқни муҳофаза қилувчи орган ходимлари томонидан олиб борилган тезкор-тергов ҳаракатлар натижасида М.Бозоровнинг жинояти фож этилди. Суд томонидан ака-ука қотилларга узоқ муддатга озодликдан маҳрум этиш жазоси тайинланди.

Халқ орасида хосиятли ҳисобланган оққушлар по-лапонлик давридан жуфт-жуфт бўлиб, то умрининг охиригача бир-биридан аж-ралмай яшаши, жуфтидан айрилгани эса ўзини яшин тезлигида ерга уриб ўли-риши ҳақидаги гаплар юра-ди. Айтишларича, бу куш-лар айрилиққа чидай олмай гоҳида овқат ҳам емай қўяди ва ихтиёрий равишда ўзини очдан ўлдиради. Оқ-қушнинг муҳаббатли шундай жуда кучли бўлар экан.

Ўзбек аёллари ҳам са-локатда оққушлардан қолишмаган. Малика Тумарис, Бибиҳоним, Нодира-бегим, Зулфияхоним каби аёл-ларнинг садоқати ҳали-ҳануз тилларда дoston. Дарҳақиқат, қадимдан ўзбек аёллари меҳр-шафқат, севи-муҳаббат ва вафо-садоқат тимсоли бўлиб келишган. Рўзгор тебратиш илинжида ёки жангу жадалларга кетган турмуш ўртоқларини ҳар қандай вазиятда ҳам чек-сиз вафо ва садоқат билан ку-тишган. Уларнинг шаънига доғ туширмасликка ҳаракат қилиш-ган.

Аммо кейинги йилларда юз бераётган айрим воқеаларни эшитсангиз, қариндош-уруғ ўртасидаги меҳр-оқибат, эр-хотин орасидаги вафо-садоқат,

Қўш устун дарз кетмасин

номус каби туйғулар қадрсиз-лангандек туюлади. Оила дея аталмиш даргоҳнинг қўш усту-ни ҳисобланган эр-хотиннинг ўзaro муносабатлари ўсиб-ул-гаётган фарзандлар тарбияси-га катта таъсир кўрсатади. Буни билган, англаган ҳолда хато қилаётганларни эшитиб эса, ҳайрон қолсан кизи. Ана шу қилмишлар бир кун келиб, ширин турмушни остин-устун қилиши аниқ.

Собит (исмлар ўзгартирил-ган) тирикчилик ташвишида бир неча марта Россия Феде-рациясига ишлашга бориб кели-б юрди. Турмуш ўртоғи Ла-тифа эса тўрт нафар фарзандига бош бўлиб қолди. Сунгги гал ярим йилча ишлаб қайтган Со-битни қариндошлари кўргани келишиди. Ярим тунгача дий-дорлашиб, суҳбатлашган қа-риндошлар уйларига тарқа-лишди. Уйга қайтиб киришаёт-ганида Латифанинг телефони жингиллаб қолди. Латифа кўн-ғироқ эгаси кимлигини бил-ди-ю, ўчириб қўйди.

— Ким экан, бемаҳалда? — қизикди Собит.

— Бир танишим, — деди аёл мужмалроқ қилиб. Кўнглига шубҳа оралаган Собит яна сўради:

— Ярим тунда қандай тани-шинг телефон қилади? — деди жаҳл билан.

— Шунчаки танишим, бир-икки гаплашганман, холос, — деди аёл сир бой бермаслик-ка интилиб.

Аёлининг гапидан шубҳа-гу-монлари ошиб бораётган Со-бит телефонни олиб, текши-риб кўрди. Бир нотаниш рақам-дан олдинги кунлари ҳам те-лефон бўлганини кўриб, фи-ғони фалакка чиқди. Хотини-ни сўроққа тутди. Тергашлар-дан безган аёл ҳамма гапни айтишга мажбур бўлди.

— Сиз у ёқда пайтингиз Но-зим исмли йигит ҳоли жоним-га қўймади, — деди Латифа пичирлаб. — Бир неча марта...

Унинг гапларини эшитиб Собит ғазабдан титраб кетди. "Ўлдираман, у ифлосли..."

— Телефон рақамини бер менга, гаплашиб кўришим ке-рак.

Вазиятнинг жиддийлигидан кўрқиб кетган Латифа Нозим-нинг рақамини ўчириб юборди. — Аҳмоқ, нима қилиб қўй-динг? Ё ўзинг ҳам шуни иста-ганмидинг. Айт, ростини!

Латифа тақсими билан бўл-ган воқеани айтиб, йиғлаб юборди.

— Эрталаб бу масалани ҳал қиламан. Машина қанақа эди, рақами-чи?

Латифа билганча айтди. Шу тун эр ва хотин мижа қоқиш-мади, номусдан ёниб ич-этини кемириб чиқисди.

Эрталаб Собит таниши Мав-лонни кўриб қолди:

— Нозим деган таксичи бор экан, танийсизми?

Мавлон ҳайдовчини танир экан, телефон рақамини бер-ди. Собит Нозимнинг телефо-нига кўнғироқ қилди.

— Сиз билан учрашмоқчи эдим. Зарур гапим бор. Қаер-га кела оласиз ёки бораими?

Кенга яқин улар учрашишди. — Нега хотинимга телефон қилаясан, яна...? Қанақа эр-каксан ўзи? — деди Собит жаҳ-лини босолмай.

— Мен ҳеч нарса қилмадим, сиз ким биландир адаштирап-сиз?

— Сенга қанақа исбот керак? Хотиним тан олди-ку! Бозорда ҳам, кўчада ҳам икковингни кўрганлар бор.

— Йўқ, бўлмаган гап! Тухмат ҳаммаси.

— Ҳали шунақами, — Собит тобора жаҳл отига минди. — Ҳеч нарса бўлмаганим? Мана бўлмаса, — у шундай деб чўнта-

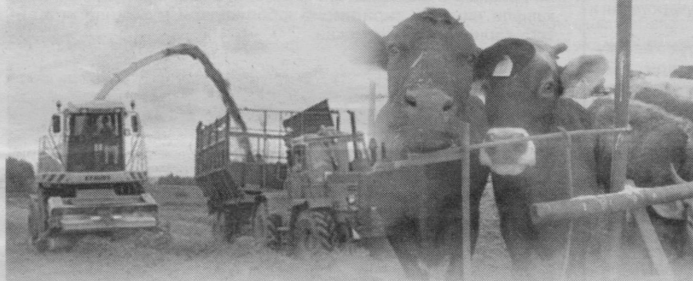
Тўлқин ЭРГАШЕВ,
Жиззах шаҳар прокуратураси
катта терговчиси
Дўстбек СУЛАЙМОНОВ,
«Huquq»

гидан букма пичоқ чиқариб, Нозимнинг бўйнига урди. Оғриқдан инграган Нозим қон оқаётган бўйини ушлаганча, қоча бошлади. Жаҳл устида қилиб қўйган қилмишининг оқибатини англаб етган Собит укасига телефон қилиб, воқеани айтиб берди. Укаси уни уйига чақирди. Бироздан кейин икки ишлар ходимлари келиб, уни олиб кетишди.

Оғир жараҳат олган Нозим икки кун шифохонда ётди. Бироқ шифокорларнинг сый-ҳаракатлари зое кетди, у ҳаёт-дан кўз юмди.

Ўткнчи ҳис-туйғуларга бе-рилиб, қилмишлари оқибати-ни ўйламаган бу кимсалар қаттиқ англишдилар. Натихадар икки кўрғон барбод бўлди. Нозимнинг фарзандлари бир умр ота меҳридан жудо бўлиш-ди.

Суд ҳукми билан айбдор деб топилган Собит 12 йил муд-датта озодликдан маҳрум этил-ди.

Баъзи кимсалар раҳбарлик курсисига ўтирганларидан сўнг босар-тусарини билмай қолишади. Мансабни катта масъулият, юқори турувчи ташкилот ва жа-моанинг ишончи деб эмас, моддий бойлик орттириш манбаи сифатида қабул қиладиган шахслар охир-оқибат ноқонуний қилмишлари сабаб суднинг қора курсисидан юли оlishади. Ана шундай кимсалардан бири Зафар Азизов(исм-фамилиялар ўзгартирилган)дир.

Раҳбарнинг масъулиятсизлиги

давлат манфаатларига зиён келтирди

У "Ўзмарказимпэкс" ва "Мар-казсаноатэксперт" давлат ак-циядорлик савдо компания-лари томонидан ташкил этилган "Milkfoods" масъулияти чекланган жамиятига директор этиб тайинлан-ганида зиммасига қорхона иш фао-лиятини бошқариш, жамиятнинг бар-қарор ишини таъминлаш, ижтимоий-иқтисодий ривожлантириш, меҳнат, ишлаб чиқариш ва бошқаришнинг янги усулларини жорий қилиш каби масъулиятли вазифаларни олганди. Бироқ амалда бундай бўлиб чиқма-ди.

Зафар Азизов мансаб мавқеини суиистеъмол қилган ҳолда "Жаҳон-Атхам" фермер хўжалиги билан ҳосилни йиғиб олиш бўйича шарт-нома имзолайди. Ҳисоб-китоб қи-лишга келганда эса тўловни амалга оширишнинг ўзгача услубини тан-лайди. У шу мақсадда жамият қорва-чилик комплексига боқилаётган зот-ли қорамолларнинг баҳридан ўтди-қўйди. Бунинг учун у нархи 45 млн. сўмликдан зиёдрок 10 бош қорамол-

Асилбек ЮСУФБЕКОВ,
Бош прокуратура бошқарма катта терговчиси

ни боқувга яроқсиз деб топиб, 30 млн. сўмга баҳолади ва шу нархга фермер хўжалигига сотиб юборди.

Бундан ташқари, Зафар Азизов зиммасидаги вазифаларини қасддан бажармаганлиги оқибатида давлат манфаатларига жуда кўп миқдорда зарар етказилади. Озуқа захиралари-ни шакллантириш, касалланган мол-ларга ўз вақтида ветеринар муолажа-ларини кўрсатиш чоралари кўрилма-ганлиги оқибатида Германиядан олиб келинган 542 млн. 486 минг сўмдан ортиқроқ 206 бош зотли қорамоллар касалликка чалиниб, мажбурий сўйилади.

"Milkfoods" МЧЖ фаолиятини янги босқичга олиб чиқиш ўрнига, мулкни талон-торож қилган, масъу-лиятсизлиги сабаб жамият манфаат-ларига зарар етказган З.Азизов қил-мишлари учун қонун олдида жавоб берди.

Тамагирлик сабоғи

Даврон АҲМЕДОВ,
Маргилон шаҳар прокуратураси
катта терговчиси

Марҳабохон синглисининг фарзан-дини Маргилон шаҳридаги умум-таълим мактабларининг бирига жойлаштиришга бўлади. Утган йил август ойида синглиси Маҳфузахон билан мактаб директорига учраши.

— Жиянимни биринчи синфга ол-сангиз, — деди Марҳабохон.

— Биринчи синфларга қабул туга-ди, бўш жой йўқ, — Эрқидиёр Ахун-бабаев чўрт кесди.

— Ўғлим шу мактабда ўқийди. Ил-тимос жиянимни ҳам бир иложини қилиб ўқишга олинг...

— Майли, юз доллар ва юз минг сўм берсангиз, иложини топса бўлади.

Орадан бир неча кун ўтиб, опа-сингил яна директорга учраб, кўнгли-ни юмшатишга уриниб кўришди.

— Пулдан қўйналиб турибмиз. Сал қамайтинг, — илтимос қилди Маҳ-фузахон.

— Кўрпаларингга қараб оёқ узат-тинглар-да! Бўлмаса, бошқа жойда ўқиверсин, — деди директор.

— Айтганингизнинг ярмини берай-лик..., — Марҳабохон яна илтимос қила бошлаган эди, директор унинг гапини бўлди: — Савдолашманг, ҳозир икки юз минг сўм, ой охирида яна икки юз минг сўм берсаларинг, менда ўқийди.

Опа-сингил ноилож унинг шарт-ига кўнишди.

Э.Ахунбабаев уларни қоровулхо-нага бошлади. Олтмиш ёшдан ўтган, кўпни кўрган, совуқ сувни ҳам пуф-лаб ичадиган "тажрибали" директор

"эҳтиёт шарт", пулли қўли билан олмади. Қоровулхонадаги тўшакнинг тагига қўйиб, ҳужжатларни Дилором-га бериб қўйишни буюрди. Опа-син-гил чиқиб кетганидан кейин ҳам шо-шилмади. "Ишқал" чиқмаслигига ишонч ҳосил қилгач, икки юз минг сўмни чўнтагига жойлаб, кабинетига равона бўлди.

Директорнинг тамагирлиги Мар-ҳабохонга қаттиқ таъсир қилди. "Но-пок одам ўқитувчиларга, ўқувчилар-га қандай ибрат кўрсатади, нимадан сабоқ беради?"

Марҳабохон ўқиш бошланиши арафасида, кундузи куни мактабга кириб келди. Директор ўтган галги-дай уни холи жойга — қоровулхона-га бошлади. Бу сафар биринчи синф-га ўқишга қабул қилиш учун белги-лаган нарх — тўрт юз минг сўмнинг қолган икки юз минг сўмини синаш-та бўлиб қолган аёлнинг қўлидан беҳавотир олиб, шимининг чўнтаги-га солди ва кабинетига кириб кетди. Пулларни столнинг тортмасига қол-ди қўйди. Шу пайт чонога нотаниш кишилар кириб келишди. Уларини ва холисларни таништириб, ариза бўйича тезкор тадбир ўтказилаётга-нини маълум қилишди.

Биринчи синфга ўқишга қабул қилиш эвазига 400 минг сўм пора та-лаб қилган директор "бу ишни ўз эҳтиёжим учун қилганим йўқ. Марҳа-бохондан олган пул-ларни мактабни таъ-мирлаган усталарга бермоқчи эдим", дея қилмишини хаспўш-лашга уринди.

Нафсининг ноғо-расига ўйнаб, пора талаб қилиб олган Э.Ахунбабаевнинг айби холислар ва гу-воҳларнинг кўрсат-малари, далиллар билан ҳам тасдиқлан-ди. Суд ҳукмига асо-сан тамагир дирек-торга тегишли жазо тайинланди.

Беларусда автомобиль йиғиш йўлга қўйилди

АҚШнинг "General Motors" компанияси Беларусда "Opel Mokka" автомобиллари йиғишни йўлга қўйди. Компаниянинг Россиядаги офиси вакилининг сўзларига қараганда, Беларусда ишлаб чиқарилаётган машиналар 2015 йилнинг охирига қаар сотувга чиқарилади.

"Opel Mokka" компаниянинг энг машҳур автомобилларидан бўлиб, ўтган йили Россияда ушбу русумдан 22,8 минг донна сотилган.

Таъкидланишича, Беларусда автомобиллар Жанубий Кореяда ишлаб чиқарилган эҳтиёт қисмлар асосида йиғилади. Шунингдек, шу йилнинг сентябрь ойларида компания Беларусда "Cadillac" ишлаб чиқаришни ҳам йўлга қўйиши мумкин.

Мексикадаги торнадо оқибати

Мексиканинг Сьюла-Акуња шаҳрида рўй берган торнадо оқибатида ҳалок бўлганлар сони 13 кишига етди, деб хабар беришмоқда хориж оммавий ахборот воситалари.

Кучли торнадо бор-йўғи 6 соғия давом этганига қарамастан, кўплаб қурбонлар ва талофатларга сабаб бўлди. Табиий офат қурбонлари орасида 10 нафар катта ёшли одам ва 3 нафар бола борлиги айтилмоқда. Яна бир бола бедарак йўқолган. 88 киши жароҳат олганлиги боис, шифохонага ётқизилган. Бошпанасиз қолганлар учун шаҳарда етита вақтинчалик турар жой барпо этилди.

Ҳисоб-китобларга кўра, офат 750 та уйга зиён етказган, улардан 80 таси бутунлай вайрон бўлган. Яна 50 та автомобиль яроқсиз ҳолга келган.

Реклама овози пасайтирилди

Россияда амалдаги "Реклама тўғрисида"ги Қонунга ўзгартиришлар киритилди. Хабарларга қараганда, янги тартибларга кўра, телевизион кўрсатувлар ва радиозинтиришларда қўйилмаган рекламалар ҳамма анонсларнинг овоз баланглиги чекланади.

Қонун реклама лавҳаларининг овоз баланглигини 1,5 децибел қилиб белгилаб қўйди. Реклама ва анонслар бошқа телевизион материаллардан баландроқ овозда узатилмаслиги керак. Буни текширувчи махсус лаборатория ишга туширилиши ҳам айтилмоқда.

Қариялар уйида ёнғин

Хитойнинг Пиндиншан шаҳрида қариялар уйида чиққан ёнғин оқибатида 38 киши ҳалок бўлди ва 6 киши жароҳат олди. Улар шифохоналарга етказилган.

Ёнғин сабаблари ҳозирча аниқ маълум қилинмаган. Расмий маълумотларга кўра, жароҳатланган қариялардан икки нафари оғир аҳволда.

Мамонтлар қирилишига вирус сабаб

Канадалик олимлар бир қатор тадқиқотлар натижасида мамонтлар номаълум вирус туйфайли қирилиб кетган бўлиши мумкинлигини айтишмоқда.

Олимлар энг замонавий қурилмалар ёрдамида ўтган асрда Аляскада топишган мамонтларнинг қолдиқларини ўрганиб чиқди. Таъкидланишича, олинган натижалар мамонтлар Ерда ҳавонинг совиб кетиши оқибатида қирилиб кетганлиги ҳақидаги тасаввурларни шубҳа остига олимоқда.

Олимлар қадимий жонзотларнинг қолдиқларида келиб чиқиши номаълум бўлган вирусни аниқлашди. Уларнинг айтишича, бу вирус мамонтларнинг асаб тизимини ишдан чиқарган бўлиб, оқибатда мамонтлар озиклана олмасдан нобуд бўлганлар.

Энди канадалик тадқиқотчилар бу вируснинг келиб чиқишини аниқлашга киришишган. Маҳаллий аҳоли эса олимлар ушбу хавфли вирусни тириктириб юборишлари мумкинлигини айтиб, қаршилик кўрсатмоқда.

Чиройли рақам савдоси

Дубайда 0522222222 телефон рақами 2,2 млн. долларга сотилди. Ўтказилган аукционда 8 та 2 сони иштирок этган телефон рақами 8 млн. дирҳамдан ортиқроқ нархга (2,2 млн. доллар) баҳоланди. Кимошди савдоси вақтида "DU" алоқа операторига тегишли бу "олтин рақам" учун жиддий рақобат кузатилган. Бир соат давом этган аукциондан кейин бу рақамни дубайлик Муҳаммад Хилол исмли шахс сотиб олган. Қайд этиш жоизки, бу рақамнинг дастлабки баҳоси 500 минг дирҳам (127 минг доллар) эди. Олтин рақамга эга бўлган Муҳаммад Хилол савдода ютиб чиққанидан хурсандлигини айтиб ўтган.

Биласизми?

Ҳайдовчини чалғитувчи омиллар

Йўларда автомашиналар билан содир бўлаётган йўл-транспорт ҳолатлари таҳлил қилинганда шу нарса маълум бўладики, ҳалокатларнинг асосий қисми ҳайдовчилар ҳаракат пайтида бошқа юмушлар билан чалғиб қолиши оқибатида юз берар экан. Сизга тақдим этаётган далил ва рақамлар, йўлла ҳаракатлиниб кетаётган вақтда ўзингизга бўлган эътибор ва йўлдаги ҳушёрликни янада оширишга хизмат қилса, ажаб эмас.

Хўш, қандай қилиб автоҳалокатларнинг олдини олиш мумкин? Американинг автомашина асоциацияси (AAA Foundation for Traffic Safety) борада бир неча маслаҳат беради. Ушбу фонд америкалик бир неча нафар (1700 нафар) ҳайдовчиларнинг автомашинасига видеокамералар ўрнатди. Камералардан бири йўл манзиллини, яна бири эса машина ичкарасини тасвирга олди. Ушбу тасвирларни томоша қилган ҳар қандай одам ҳайдовчининг ноўрин ҳаракатларини тақкид қилиши табиий. Лекин сиз

уларнинг бундай ноўрин ҳаракатларини гапиршишга шошилманг, чунки мана шундай "одатлар" ҳар бир ҳайдовчида борлиги аниқ.

Мана энди, статистик маълумотларга эътибор қаратсак. Автоҳалокатларнинг асосий сабабларини мутахассислар кўйидагича кўрсатишмоқда.

ҳайдовчини йўловчилар чалғитганда — 15 фоиз;
автомашинани бошқариш чоғида мобил телефондан фойдаланилганда — 12 фоиз;
ҳаракат пайтида автомашина саломи-

дан ниманидир қидирганда — 10 фоиз;
атрофдаги воқеа ва ҳодисаларга эътибор бериб, чалғиш оқибатида — 9 фоиз;

бошқарув чоғида аудио магнитофондан таралаётган куй ёки кўшиққа рақсга тушиш ва уларга берилиб қолиш — 8 фоиз;

ҳаракат чоғида безаниш орқали ўзига оро берганда — 6 фоиз;
автомашинани бошқариш пайтида бирор нарсага қўл чўзиб кўрганда — 6 фоиз.

Тадқиқотларда шу аён бўлдики, ҳай-

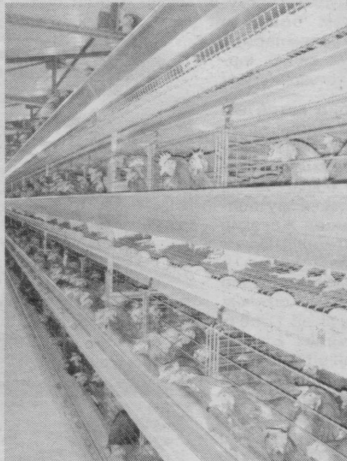
довчи атиги 6 соғия телефонда сўзлашди ва бошқа сабаблар билан 4 соғиягина бошқарувдан чалғиди, аммо мана шу қисқа вақт эса автоҳалокатга сабаб бўлади.

Шу сабабли бошқарув чоғида ҳар нарсага чалғимаслик, телефонда сўзлашмаслик доимо таъкидланади. Йўл ва манзиллар ёш танламайди, қондалар ҳам! Ҳайдовчилик гувоҳномасини қачон олганингизнинг аҳамияти йўқ, энг муҳими диққатли бўлиш! Истагимиз, йўлингиз бехатар бўлсин! Интернет хабарлари асосида таёрланди

Ёшлар бизнинг ишончимиз, таянчимиз ва сўянчимиздир

Кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик ижтимоий-иқтисодий барқарорликни таъминлашнинг энг самарали воситаси, аҳоли бандлиги ва даромадларини ошириб боришнинг муҳим омилidir. Шу маънода, Президентимиз таъбири билан айтганда, кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик — жамиятимизнинг, бугунги ва келажак тараққиётимиз, фаровон ҳаётимизнинг мустаҳкам таянчидир.

саласидаги мувожаатимиз "Асака" банк томонидан ижобий ҳал этилди. Мен тақдим этган бизнес лойиҳа истиқболли деб топилиб, имтиёзли кредит олиш ҳуқуқини берувчи сертификатга эга бўлдим. Лойиҳамизни амалга ошириш натижасида 10 та янги иш ўрни яратилиши кўзда тутилган.

Гулчехра КАРИМОВА, Андижон шаҳридаги "Матонат" масъулияти чекланган жамияти раҳбари:

— "Асака" банк томонидан аёллар тадбиркорлигини қўллаб-қувватлаётганлиги биз учун қўл келмоқда. Корхонамизда ўсмирлар ва болалар уст кийимлари ҳамда куртқалари ишлаб чиқарилиб, республикамиздаги таълим муассасаларига етказиб берилмоқда. "Асака" банк томонидан корхонамизга берилган кредит маблағлари ҳисобига ишлаб чиқариш фаолиятимиз ҳажми йилдан-йилга ўсиб бормоқда. Корхонамиз тасарруфидаги маблағларга "Асака" банк сармоysi қўшилиб ишимиз суръати ва сифати кескин ортди. Бунинг натижасида қўшимча 10 та янги иш ўрни яратилди. Унга шайримиз ёшлари, шу жумладан, 8 нафар касб-хунар коллежи битирувчиси жалб қилдик. Келгусида "Асака" банк молиявий кўмагида истиқболли лойиҳаларни амалга ошириш ниятидамиз.

Мафтуна МЕЙЛИЕВА, Яккабоғ туманидаги "Етимтоғ қўриқ" масъулияти чекланган жамияти раҳбари:

— "Асака" банк билан молиявий ҳамкорликка бел боғлар эканмиз, кўзлаган режаларимиз бу қадар тез рўйга чиқишига ишонганмиз эдик. Ростини айтсам, бироз шошиб ҳам қолдик. Сабаби, кредит учун банкка берилган буюртма тез фурсатда қондирилди. "Асака" банк кредити ҳисобига замонавий ускуналар олдик ва сифатли қурилиш маҳсулотлари ишлаб чиқаришни йўлга қўйдик. Корхонамиз томонидан ишлаб чиқарилаётган қурилиш маҳсулотлари сифати жиҳатидан истеъмолчиларнинг мактовига сазовор бўлмоқда. Банк томонидан ажратилган кредит ҳисобига 4 та янги иш ўрни яратилди. Ушбу иш ўринлари Яккабоғ туманидаги касб-хунар коллежи битирувчиларини ишга қабул қилдик.

Молиявий ҳамкоримиз бўлган "Асака" банкнинг сифатли хизматларидан мамнунмиз. Ишонамизки, унинг молиявий кўмаги ишлаб чиқариш суръатини тобора ошириб, аҳолининг талабига мос келадиган, юқори сифатли маҳсулотлар ишлаб чиқариш ва етказишдек эзгу ниятларимизнинг рўёби йўлида хизмат қилади. □

Шунинг учун ҳам юртимизда бозор муносабатларига босқичма-босқич ўтиш жараёнида кичик бизнес ва хусусий тадбиркорликни ривожлантириш, аҳолининг кам таъминланган, лекин иқтисодий фаол қатламини бу соҳага кенг жалб этиш, ёшларда тадбиркорлик кўникмаларини шакллантиришга жиддий аҳамият қаратиб келинмоқда.

"Асака" давлат-акциядорлик тижорат банки томонидан ҳам "Тадбиркор бўлай, юртимизнинг янада ривожланишига, халқимиз ҳаётини янада фаровон бўлишига ўз ҳиссани қўшай", деган ёш тадбиркорларни қўллаб-қувватлаш, уларнинг бизнес гоъларини ҳаётга татбиқ этиш учун молиявий кўмак бериш бўйича фаол ишлар олиб боришмоқда.

Юртбошимизнинг 2010 йил 28 июлдаги "Таълим муассасаларининг битирувчиларини тадбиркорлик фаолиятига жалб этиш борасидаги қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида"ги Фармони ижросини таъминлаш мақсадида банк мутахассислари ёшларнинг, шу жумладан, таълим муассасалари битирувчиларининг интилишларини қўллаб-қувватлаш мақсадида ташкил этилаётган бир қатор тадбирларда мутасадди ташкилотлар билан ҳамкорликда фаол иштирок этиб келмоқда. Хусусан, Ўзбекистон Республикаси Марказий банки, "Камолот" ёшлар ижтимоий ҳаракати, Ўзбекистон Савдо-саноат палатаси, сиёсий партиялар ва бошқа тижорат банклари билан ҳамкорликда аънанавий тарзда ҳар йили "Ёш тадбиркор — юртга мададкор", "Менинг бизнес гоъям", "Ватаним тараққиётимга менинг ҳиссам" ва бошқа кўплаб ўтказилиб келинаётган лойиҳаларда фаол иштирок этмоқда.

Ўтказилаётган тадбирларнинг самараси сифатида ёш тадбиркорлар, шунингдек, таълим муассасалари битирувчиларининг истиқболли лойиҳалари танлаб олинди, банк томонидан имтиёзли шартларда молиялаштирилмоқда. Хусусан, ёш тадбиркорлар, шу жумладан, таълим муассасалари битирувчиларининг бизнес лойиҳаларини молиялаштириш орқали уларнинг иш билан бандлигини таъминлаш, уларга муносиб ижтимоий-маиший шароитлар яратиш мақсадида ўтган йили таълим муассасалари битирувчиларига 8,8 млрд. сўм миқдоридан кредитлар аж-

ратилган бўлса, жорий йилнинг биринчи чораги мобайнида ушбу мақсадларга қарийб 1,4 млрд. сўм миқдоридан кредитлар ажратилди. Бунинг натижасида кўплаб ёшларимиз доимий иш билан таъминланди.

"Асака" банк томонидан Ўзбекистон Республикаси Марказий банки ва Банклар Ассоциацияси томонидан ташкил этилган ва жорий йилнинг 12-13 март кунлари пойтахтимизнинг кўرғазма савдо марказида ўтказилган "Банк технологиялари, ускуналари ва хизматлари VIII йиллик "BANKEXPO — 2015" Миллий кўрғазмаси"да ўз фаолиятини бошлаган ва фаолиятини ривожлантириш мақсадида бўлган ёш тадбиркорларга имтиёзли кредит олиш ҳуқуқини берувчи сертификатлар топширилди. Жумладан, "Agrofirma Temur Barakat", "Global Milk Productions", "Исмомилжон Дилдорон", "Сарман-Сурхон-Файзи", "Мирзаматов Тохиржон Спорт Сервис", "Дилрабо хизмат" ва "Sulton Temurbek Yagona" хусусий корхоналарига ҳамда "Охалик парранда", "Бандбоши Парранда" ва "Multi-Plast" масъулияти чекланган жамиятларига имтиёзли кредит олиш ҳуқуқини берувчи сертификатлар топширилди.

Шунингдек, мазкур кўрғазмада "Асака" банк "Аёллар тадбиркорлигини қўллаб-қувватловчи энг яхши банк" номинациясида голиб деб эътироф этилди.

"Асака" банк жамоаси жорий йил давомида ушбу йўналишда олиб борилаётган ишларни янада фаоллаштириб, ёш тадбиркорлар, шунингдек, таълим муассасалари битирувчиларининг истиқболли лойиҳаларини молиялаштиришни мақсад қилган.

Хабибулло Жиянбоев, ёш тадбиркор (Гулистон тумани):

— Зарур моддий пойдевор тадбиркорлик фаолиятининг гарови ва асоси эканлигини коллеж таълимини олаётган пайтдаёқ англаб етганман ва шу йўлдан боришга қатъий аҳд қилганман. Сирасини айтганда, тадбиркорлик мақомига эришиш учун анча узоқ фурсат зарур, деган фикрни талабалик даври охиригача онгимдан чиқара олмай келдим. Аммо ўқиб охирида қолганида кутилмаганида катта ва мустақил ҳаёт ба-

рига кириб келаётган биз каби ёшларни бевосита "Асака" банк ходимларининг ўзлари йўқлаб келгани ва тадбиркорлик фаолиятига орзуманд битирувчиларга кредит маблағи тақлиф этгани бу борадаги фикрларимни ўзгартириб юборди.

Ҳозир 20 ёшдаман. 2014 йили коллежни тугаллаган пайтдаёқ тадбиркорлик фаолиятига киришганман. Чорвачиликни ривожлантириш бўйича тадбиркорлик фаолиятини босқичма-босқич кучайтиришга муваффақ бўлаёпман. Ўз фаолиятимни бошлаётган пайтда "Асака" банк кредит маблағидан фойдаландим. Ўтган қисқа фурсат ичида туманимиз бозорларини гўшт ва сўт маҳсулотлари билан таъминламоқдаман. "Асака" банк томонидан биз — бошловчи ёш тадбиркорларга мунтазам равишда молиявий ёрдам кўрсатилаёпти. Оммавий тадбиркорлик ҳаракати туфайли юртимиз яшнамоқда, мамлакат куч-қудрати ортиб, халқимиз ҳур ва фаровон ҳаёт кечирмоқда. Бундай олижаноб сазой-ҳаракатларга барча ёш тадбиркорлар қатори мен ҳам самарали улуш қўшаётганимдан хурсандман. Бунда бизга "Асака" банк молиявий кўмаги қанот бўлмоқда.

Наргиза НАВРЎЗОВА, Қорақўл туманидаги "Бандбоши парранда" масъулияти чекланган жамият раҳбари:

— Мамлакатимизда хотин-қизларнинг ижтимоий-иқтисодий ҳаётдаги ўрни, тадбиркор аёлларнинг иқтисодий жараёнлардаги фаоллиги тобора ошиб бормоқда. Ўз салоҳиятини намоён этиши учун кенг имкониятлар, қулайлик ва шарт-шароитлар яратилаётгани, айниқса, қишлоқ ҳудудларида хотин-қизларни тадбиркорлик фаолиятига жалб этиш орқали уларни иш билан таъминлашга алоҳида эътибор қаратилгани бизни руҳлантирмоқда.

Маълумки, бозорларимиздаги тўқинлик, озиқ-овқат маҳсулотларининг мўл-қўлиги ва арзонлиги фаровонлик кўрсаткичларидан бири саналади. Шу боис мен ҳам тадбиркорликка оид бизнес лойиҳа тузишда паррандачиликни ривожлантириш, аҳолига тухум ва парҳез гўшт етказиб бериш мақсадини белгилаладим.

Шу ўринда бошланғич сармоя ма-

Ҳамиша эл ардоғида

Касбига сояиқ, филоийи ва меҳнатсевар инсон ҳамиша атрофдагилар ҳурмат ва эъзозга бўлади. Ана шундай эъзозга муносиб инсонлардан бири, прокуратура фахрийси Эмма Хачиян кўтулуг 75 ёшни қарши олмақда.

У прокуратура соҳасидаги дастлабки фаолиятини Мирзо Улуғбек туман прокурорининг ёрдамчиси бўлиб бошлаган. Шунингдек, Э.Хачиян Тошкент шаҳар ва транспорт прокуратураси ҳамда Ўзбекистон Республикаси прокурату-

раларида бўлим прокурори, бўлим катта прокурори, Жиззах вилоят прокурори катта ёрдамчиси, Республика прокуратураси бўлим бошлиғи ўринбосари лавозимларида самарали меҳнат қилиб, юртимизда қонун устуворлигини

мустаҳкамлаш, фуқароларнинг ҳуқуқ ва эркинликларини ҳимоя қилишга ўз хиссасини қўшиб, хизмат бурчига содиқлиги билан ҳамкасблари ҳур-

матиға сазовор бўлди. Бугун уни ҳамкасблари ва ёш шогирдлари тажрибали мураббий ва меҳрибон устоз сифатида ардоқлашади. Ҳурматли Эмма Павловна, Сизни таваллуд айёмингиз билан самимий муборакбод этамиз! Сизга ва оила аъзоларингизга мустаҳкам соғлиқ, узоқ умр, хонадонингизга тинчлик-хотиржамлик ҳамда фойзу барака тилаймиз!

Ўзбекистон Республикаси Бош прокуратураси жамоаси ва Фахрийларни ижтимоий қўллаб-қувватлаш жамоатчилиги Маркази

Омад, йигитлар!

Яна икки кундан кейин Янги Зеландия давлатида 20 ёшгача бўлган футболчилар ўртасида жаҳон чемпионати старт олади. Мазкур кичик мундаль ўзбекистонлик муҳансларнинг ҳам аниққат марказида турибди. Негаки, бу мусобақада Ўзбекистон ёшлар терма жамоаси ҳам иштирок этади.

Тан олиш керак, бу мавсумда халқаро майдонларда терма жамоаларимиз ва клубларимиз унчалик ҳам муваффақиятли иштирок эта олмапти. Мавсумни бошлаб берган бош жамоамиз — Ўзбекистон миллий терма жамоаси Австралияда ўтказилган Осиё кубогига қийинчилик билан гуруҳдан чиққан бўлса-да, Жанубий Корея термаси тўсиғидан ўта олмади. Футболимизнинг келажаги сифатида қаралаётган бир қатор икtidорлар жамланган олимпия терма жамоамиз эса Рио-2016 олимпиада саралашининг дастлабки босқичида қониқарсиз иштирок этиб,

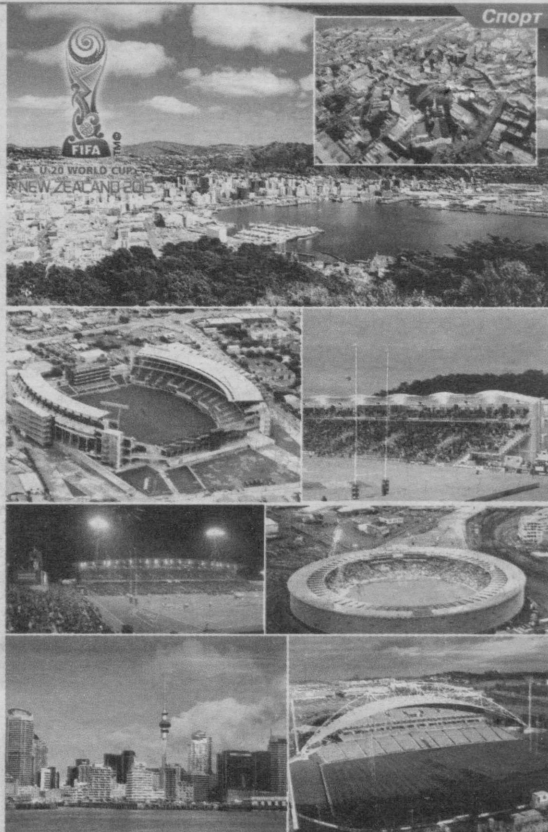
бошқаларнинг "марҳамати"га кўз тикиб ўтиришга мажбур бўлди. Яхшиямки, Иордания олимпия терма жамоаси Бахтиёр Ашурматов шогирдларини кейинги босқич томон етаклади.

Клубларимизнинг Осиё чемпионлар лигасидаги иштироки эса алоҳида мавзу. Аввалги мамлакатимизнинг 4 та клуби халқаро мусобақада иштирок этаётганидан қувонган бўлсак, яқунда жамоаларимизнинг гуруҳ босқичидан чиқа олмагани дилни хира қилгани бор гап. Бу мусобақанинг биргина жиҳати шу бўлдики, Осиё чемпионлар лигаси кичик мундаль-

га йўл олган бир қатор ёш футболчиларимизнинг катта майдонларда тажриба ошириб олишларига имкон берди. Ўзбекистон ёшлар терма жамоасининг етакчи футболчилари ҳисобланган Жавоҳир Соҳибов ("Пахтакор"), Одибек Ҳамробеков ("Насаф"), Забиҳулло Ўринбоев, Элдор Шомуродов, Ақром Комилов, Достон Ҳамдамов ва Отабек Шуқуров (барчаси "Бунёдкор") каби ўйинчиларимизга жаҳон чемпионатида ОЧЛда орттирган тажрибалари кўл келади, деган умиддаимиз.

Ана энди бор умидимиз Равшан Ҳайдаров бошчилигидаги ёшларимизда. 30 май санасидан старт оладиган жаҳон чемпионатида ёш футболчиларимиз халқаро майдонда Ватанимиз шарофтини муносиб ҳимоя қилишларига ишонимиз. Бунинг учун ёшларимизнинг салоҳияти етарли. Фақат Ватан шаъни учун борларини беришса бўлган.

Эслатиб ўтамиз, Равшан Ҳайдаров бошчилигидаги ёшларимиз мусобақанинг "F" гуруҳида Германия, Гондурас ҳамда Фижи терма жамоаларига қарши баҳс олиб боради. Ўзбекистон ёшлар терма жамоаси жаҳон чемпионатидаги биринчи учрашувини 1 июнь кuni Гондурас ёшлар терма жамоасига қарши ўтказади. Учрашув Дашкент вақти билан 9:00да бошланади.

Анчелотти лавозимидан бўшатилди

Мадрининг "Реал" клуби раҳбарияти италиялик мутахассис Карло Анчелоттини лавозимидан бўшатилди. Карло Анчелоттининг ҳақида клуб расмий сайти хабар бермоқда.

"Клуб раҳбарияти Карло Анчелотти билан хайрлашишга қарор қилди. Бу жуда оғир қарор бўлди. Аммо, умид қиламизки, бу жамоанинг фойдасига ҳал бўлди. Карло Анчелотти клубнинг барча ходимлари ҳурматиға сазовор бўлди", — дея ёзилди расмий баёнотда.

Италиялик мутахассис "Реал" клубида икки мавсум ишлади. Унинг қўли остида "Қироллик клуби" ўзинчи бор Европа чемпионлар лигаси голиблигини қўлга киритди. Шунингдек, Испания Кубоги, УЕФА Суперкубоги ва клублар ўртасида жаҳон чемпиони бўлди.

"Реал"да ўтказган фантастик икки йилим доим хотирамда қолади. Клубга, муҳлисларга ва футболчиларимга катта раҳмат", — деб ёзади Анчелотти ўз твиттерига.

Испаниянинг "Мадга" нашининг хабарига кўра, "Қироллик клуби"нинг директорлар кенгаши Дортмунднинг "Боруссия" жамоасини мавсум ниҳоясида тарк этадиган Юрген Клопп номзодини қўллаб-қувватламоқда.

Бундан ташқари, "Наполи" клуби устози Рафаэль Бенитес ҳам иккинчи номзод сифатида қайд этилган. Жамоанинг сояиқ ҳимоячиси Мигель Мичел ҳам бош мураббий бўлиш учун имкониятга эга ҳисобланмоқда.

Интернет хабарлари асосида Мақсудали КАМБАРОВ тайёрлади

Реклама (эълон)

«EFFECT REAL GROUP» МЧЖ бошланғич баҳоси босқича-босқич ошиб бориш тартибида ўтказиладиган очиқ «аукцион» савдоларига таклиф этади.

Аукцион савдосига Ўзбекистон Республикаси Вази́рлар Маҳкамасининг 2011 йил 30 март кунги 94-сонли "Истеъмол товарлари билан улгуржи ва чакана савдон ташкил этишни тақомиллаштиришга доир қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида"ги Қарорига ҳамда Фарғона вилоят "Матлуботсавдо" АК тутатиш комиссиясининг 2015 йил 18 апрелдаги 21-сонли хатига асосан Фарғона вилоят "Матлуботсавдо" акциядорлик компаниясининг қўйида келтирилган жамиятдаги уллушлари тақоран аукцион савдосига қўйилади.

1. Езёнов туман "Матлуботсавдо" МЧЖдаги 25,0 фоиз уллуши, уллушининг бошланғич баҳоси 9 896 386 сўм.
2. Боялдо туман "Тайёрловсавдо" МЧЖдаги 24,99 фоиз уллуши, уллушининг бошланғич баҳоси 15 960 544 сўм.
Аукцион савдолари 2015 йил 10 июнь кuni соат 10:00да бўлиб ўтади. Талабгорлардан савдода қатнашиш учун арзишлар 2015 йил 9 июнь кuni соат 17:00гача қабул қилинади. Савдога қўйилган "объект"ларнинг ҳужжатлари билан "Савдо ташкилотчиси" томонидан бевосита танишишлари мумкин.

Аукцион савдосига қатнашиш учун талабгорлар "Савдо ташкилотчиси" билан тузиладиган закат келишувига асосан, уллушининг бошланғич баҳосининг 10 фоиз миқдорида закат пулини тўлов ҳужжатида уллушни номи кўрсатилган ҳолда "Савдо ташкилотчиси" "EFFECT REAL GROUP" МЧЖнинг рекузитлари, ИИН: 302128329, МФО:00500, "Савдогарбанк" Фарғона вилоят бўлимидаги 20208000704943278001 ҳисоб рақамига ўзлашлари керак.

Талабгорлар қизиқтирган барча савдолар бўйича қўйилган манзилга мурожаат қилишлари мумкин: Фарғона шаҳар, Аҳмад Фарғоний кўчаси 43-уй. Тел: +99895 404-54-84. Лицензия RR 0094

Хизматлар лицензияланган

Ўтганларнинг охирати обод бўлсин

Ўзбекистон Республикаси Бош прокуратураси ва Республика Ҳарбий прокуратураси жамоалари ҳамда Фахрийларни ижтимоий қўллаб-қувватлаш жамоатчилиги Маркази Иккинчи жаҳон уруши қатнашчиси, прокуратура фахрийси

Мария ЕФРЕМОВАнинг

вафот этганлиги муносабати билан унинг оила аъзоларига чуқур ҳамдардлик билдиради.

Бухоро вилоят прокуратураси жамоаси вилоят прокуратураси бўлим бошлиғи ўринбосари Завқиддин Жўраевга акаси

Шавқиддин Жўраевнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

Huquq

юрidik gazeta

Muassis:

Ўзбекистон Республикаси Бош прокуратураси

Bosh muharrir:

Jahongir MAKUMOV

Tahrir hay'ati:

Hakimboy HALIMOV Baxtiyor NAZAROV
Muxtor ZOIROV (Bosh muharrir o'rinbosari)
Gulnoza RAHIMOVA Kamoliddin ASQAROV
(mas'ul kotib)

Tahririyat manzili:

Toshkent shahri, Yahyo G'ulomov ko'chasi, 66-uy.

Telefon: 233-98-40, Faks: 233-10-53, 233-64-85

E-mail: huquq@huquq-gazeta.uz

Gazeta haftaniga payshanba kuni chiqadi. Sotuvda kelishilgan narxda

Tahririyatga kelgan qo'lyozmalar taqdir qilinmaydi va egaloriga qaytarilmaydi. Muallif fikri tahririyat nuqtai nazaridan farglanishi mumkin. «HUQUQ» materiallarini ko'chirib boshish faqat tahririyat ruxsati bilan amalga oshiriladi. □ — tijorat materiali.

Nashr ko'rsatkichi 231

Buyurtma s-3018. 47 750 nusxada bosildi. Gazeta tahririyat kompyuter bazasida terildi va sahifalandi. «HUQUQ» original maketi. Navbatchi muharrir: D.XALILOV Sahifalovchi: S.BABAJANOV Navbatchi: O'.DEHONOV Bosmaxonaga topshirish vaqti: 22.00. Topshirildi: 20.00 1 2 3 4 5 6 7 8 9

Gazeta «O'zbekiston» nashriyot matbaa jodiy uyida chop etildi. Korxonada manzili: Toshkent shahar, Alisher Navoiy ko'chasi, 30-uy.

Gazeta O'zbekiston Respublikasi matbuot va axborot agentligida 2009-yil 12-oktabrda 0188-raqam bilan ro'yxatga olingan. ISSN 2010-7617

